

CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2013 - NR 6/81

Gimnazjaliści ZS Muzycznych w Koszalinie prezentują eksperyment (fot. Wiesława Kateusz-Felczar)

--> Nowa rzeczywistość zaproponowała nam wolność i brak odpowiedzialności za innych. Prawdziwa wolność musi się jednak wiązać z odpowiedzialnością. Można nawet powiedzieć: tyle wolności ile odpowiedzialności. (dr Jarosław Kordziński 2012)

KORDZIŃSKI J., *Bo po co?* „Dyrektor Szkoły” 2012 nr 1.

Koszalin: wrzesień / październik 2013

SPIS TREŚCI

„Nauczycielskiej Edukacji” 2013 nr 6/81

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- O ładnym mówieniu i edukacji XXI wieku. Rozmowa z Dariuszem CHĘTKOWSKIM - nauczycielem polonistą XXI LO w Łodzi, felietonistą „Głosu Nauczycielskiego”	3
- 20 września Dzień przedszkolaka	5
- Izabela SUCKIEL, Kierunki polityki edukacyjnej państwa na rok szkolny 2013/2014	6
- 1,5 miliarda na szkolne laboratoria!	6
- Red., Kto jest najlepszym Wychowawcą Roku 2013?	7
- O konferencji „Kultura otwarta na edukację”	8
- Ciekawy artykuł: Zofia TRACZYK, „Szkoła w kadrze”	8
- Anna WALKOWIAK, „Wizyta studyjna we Lwowie”	9
- Kursy kwalifikacyjne 2013/2014 w CEN w Koszalinie	10
- Ważny problem: Magdalena GOETZ, „Nagroda lepsza od kary. Psychologiczny warsztat pracy nauczyciela – motywowanie.” „GN” 2013 nr 37	11
- Irena KISIEL, XII edycja Międzyszkolnych Spotkań z Fizyką	12
- Julian P. SAWIŃSKI, „Dlaczego pierwsze w szkole jest uczenie się?”	14
- Ciekawy artykuł: „Powrót do przeszłości”. „Biologia w Szkole” 2013 nr 4	16
- XI Konkurs Ładnego Pisania	17
- JPS: Ciekawa publikacja! NIEZBĘDNIK INTELIGENTA: Zrozumieć mózg. Miliard w rozumie (...)	18
- Krzysztof WOJEWODZIC, „Wolność i twórczość w edukacji dzięki Otwartym Zasobom Edukacyjnym” ..	20
- Mirosław STACHNIK, „Kształcenie umiejętności rozumowania naukowego i poszukiwania (...)	22
- Emilia STEINKE-FILIPOWSKA, O ewaluacji PSO prowadzonej w SOS-W w Sławnie w 2012/2013 r. ...	24
- Krystyna JEŻ, Spotkania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”	27
- Aneta KAWAJTYS, „Koszalin – moja mała ojczyzna” - jak kształtować u dziecka przedszkolnego poczucie tożsamości regionalnej i narodowej?	29
- Filharmonia Koszalińska zaprasza na swoje koncerty: październik - listopad 2013	29
- Anna WALKOWIAK, II edycji konkursu filmowego "Stąd jesteśmy"	30
- Konkurs dla nauczycieli: „Jak inspirować uczniów do nauki i nauczycieli do innowacji?”	31
- Małgorzata TREMBOWELSKA, Wykaz nowości wydawniczych nabytych przez BP CEN	32
--> Życzenia z okazji Dnia Edukacji Narodowej	34

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, ul. Ruszczyca 16,
 fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26.** Internet: www.cen.edu.pl Poczta e-mail: jps51@tlen.pl
Redakcja: Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS
Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

--> WYWIAD „NAUCZYCIELSKIEJ EDUKACJI”

O ładnym mówieniu i edukacji XXI wieku.

Rozmowa z Dariuszem CHĘTKOWSKIM - nauczycielem polonistą XXI LO w Łodzi, felietonistą „Głosu Nauczycielskiego”

1. Panie Dariuszu - witam! Bardzo dziękuję, że znalazł Pan chwilę czasu dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. Pochodzi Pan ze Sławna? To blisko Koszalina.

Kiedy byłem dzieckiem, moja rodzina mieszkała w tym rejonie Polski. Zachowałem z tego okresu wspomnienia szczęśliwego dzieciństwa. Niestety, wiek szkolny spędziłem już w innych częściach kraju. Rodzice zdecydowali się poszukać pracy w centralnej Polsce. Zawsze jednak ciągnie mnie, aby wakacje spędzać nad morzem. Można mnie spotkać w miesiącach letnich w okolicach mojego miejsca urodzenia. Nie zawsze, ale się staram.

Red. Dariusz
Chętkowski (fot. www.blog autora)

2. Z wielkim zainteresowaniem czytam Pana trafne felietony. Niektóre są doskonałe. Co Pana inspiruje do ich tworzenia?

Szkola jest prawdziwą kopalnią tematów. Codziennie tyle się dzieje w moim liceum i w sąsiednich szkołach, że **problemem nie jest brak inspiracji, ale ich nadmiar**. Do tego kontaktują się ze mną koledzy z innych szkół i proszą, abym koniecznie opisał to, co ich bulwersuje. Jako publicysta piszący o edukacji i pracujący w szkole mam to szczęście, że nie muszę niczego wymyślać, kombinować, szukać tematu. Szkolna codzienność aż się prosi, aby ją opisać. Niektóre fakty muszą czekać w kolejce. Potem okazuje się, że świeże zdarzenia są tak ciekawe, iż nie ma sensu opisywać dawniejszych. Część faktów trafia więc do Internetu, prowokując innych do dyskusji, a w felietonach pojawiają się prawdziwe perełki.

3. Co - Pana zdaniem - jest dziś największym wyzwaniem szkolnej edukacji?

Moim zdaniem, najważniejsze jest **odbudowanie w społeczeństwie zaufania do nauczycieli**. Aby to się powiodło, sami nauczyciele muszą otworzyć się na te głosy krytyki, które uderzają w nasz zawód i w oświatę jako taką. Warto tego wszystkiego wysłuchać, nie kierując się uprzedzeniami. Wiadomo, że nikt nie lubi krytyki pod swoim adresem. Druga sprawa, to zrozumienie, jaki lęk odczuwają dziś osoby korzystające z edukacji, zarówno uczniowie, jak i ich rodzice. Pracujemy z ludźmi, którzy boją się, że marnują czas, pieniądze i siły na zdobywanie nieprzydatnego wykształcenia. Jako nauczyciel chciałbym się nad tym lękiem pochylić i spróbować go zrozumieć. Chciałbym też zmienić swoją pracę tak, aby uczniowie i ich rodzice przestali się bać. Wielu nauczycieli jest gotowych tak pracować. Oczywiście, wysiłek nauczycieli nie wystarczy. Potrzebne jest wsparcie ze strony mediów i społeczeństwa. Media powinny **pokazywać dobre praktyki edukacyjne**, a społeczeństwo żądać informacji o dobrej robocie, jaką wykonują nauczyciele. To duże wyzwanie dla nas wszystkich. Każdemu łatwiej jest krytykować, piętnować i się oburzać niż chwalić i nagradzać.

O ładnym mówieniu i edukacji XXI wieku.

**Rozmowa Dariuszem CHĘTKOWSKIM - nauczycielem polonistą XXI LO w Łodzi,
felietonistą „Głosu Nauczycielskiego” - cd.**

.....

4. Jak już ww., ze sporym zaciekawieniem czytam regularnie Pana felietony w „Głosie Nauczycielskim”. Pisz Pan ostro i śmiało, ubierając problemy w bardzo ładną polszczyznę.

Mam to szczęście, że mogę nie tylko uczyć innych, jak należy pisać, ale sam zajmuję się pisaniem, które podlega ocenie czytelników. Codziennie więc doświadczam tego, co czują uczniowie – lęku przed popełnieniem błędu, obawy, że dostanę od czytelników czerwoną kartkę. Z tego powodu czytam prace uczniów nie tylko jak nauczyciel, ale jak kolega – **wszyscy przecież chcemy lepiej pisać**. Uczniowie mogą w każdej chwili przeczytać moje prace i poddać je surowej ocenie. Pisanie cotygodniowych felietonów i moja aktywność na Belferblogu powodują, że zdobywam doświadczenie w pisaniu. Swoją aktywnością udowadniam uczniom prawdziwość twierdzenia, że najlepszym nauczycielem jest praktyka. Aby dobrze pisać, trzeba dużo pisać.

5. Sporo ostatnio pisałem o potrzebie uczenia ładnego mówienia i krytycznego myślenia. Pan jest polonistą, więc te problemy są Panu bliskie. Co powinni robić (lub, co mogą zrobić?), nauczyciele, aby poprawić jakość naszego języka?

Wyznaję zasadę, że piękny jest język żywy, stosowany powszechnie, będący w ciągłym użyciu. Chociaż purystom mogą się pewne zjawiska językowe nie podobać, to jeśli stoi za nimi autorytet milionów, to należy przestać z nimi walczyć. Powszechne użycie ma tę zaletę, że stępia ostrość danych wyrażen. Sto lat temu słowo „kiepski” było bardzo negatywnie odbierane, ponieważ nieliczni tak mówili. Dzisiaj, gdy użycie tego słowa stało się powszechne, przestało ono razić. Uważam, że poprawiać można mowę jednostek. Natomiast, gdy dany styl staje się powszechny, należy się przyzwyczaić i go zaakceptować, inaczej staniami się chodzącym anachronizmem. **Na złą mowę należy reagować od razu**, czyli wtedy, gdy jest ona odosobnionym przypadkiem. Jak już wejdzie Polakom w krew, należy sobie darować wszelkie uwagi.

6. Pana felieton, pt. **Dyskryminacja nauczycieli** („GN” 2013 nr 26) - skupił moją uwagę mocniej i przeczytałem go aż dwa razy - co nie zdarza mi się często. Czy ma Pan ochotę go skomentować?

Praca nauczycieli wielu osobom kojarzy się głównie z licznymi dniami wolnymi od pracy – feriami, przerwami świątecznymi i wakacjami. W felietonie zwróciłem uwagę, że nauczyciele płacą za to wysoką cenę. Nie mogę wziąć sobie wolnego dnia wtedy, kiedy naprawdę tego potrzebują. Życie rodzinne nauczycieli musi odbywać się w wakacje, a nie wtedy, gdy rodzina tego naprawdę potrzebuje.

Moja córka w tym roku uzyskała najlepsze wyniki w klasie. Wychowawczyni uprzedziła, że powie o tym publicznie. Córka poprosiła, bym przyszedł na zakończenie roku szkolnego do jej szkoły i posłuchał. Niestety, musiałbym wtedy nie być na zakończeniu w swojej szkole. Chcąc być dobrym rodzicem, musiałbym zostać złym nauczycielem. A chcąc być dobrym nauczycielem, muszę być złym rodzicem. To są koszty, które ponoszą nauczyciele. Gdy w rodzinie jest wesele albo pogrzeb, nauczyciel ma najmniej czasu, bo akurat jest zaangażowany na maturach czy pojechał na wycieczkę z klasą. Gdyby wszystkie zdarzenia rodzinne były wyznaczane na wakacje, wtedy można by nauczycielom zazdrościć długiego urlopu. Tymczasem my mamy więcej wolnego, ale czasem wolelibyśmy mniej, ale wtedy, kiedy to naprawdę jest nam potrzebne.

--> WYWIAD „NAUCZYCIELSKIEJ EDUKACJI”

O ładnym mówieniu i edukacji XXI wieku.

Rozmowa Dariuszem CHĘTKOWSKIM - nauczycielem polonistą XXI LO (...) - cd.

.....

7. W CEN zajmuję się informacją pedagogiczną i upowszechnianiem innowacji edukacyjnych oraz redagowaniem „Nauczycielskiej Edukacji” – stąd pytanie o innowacyjność i nowoczesność edukacji. Czym one są dla Pana?

Innowacyjność to wyprzedzanie swojego czasu. W szkołach bardzo rzadko powstają innowacje wyprzedzające epokę. Jednak można rozumieć innowacyjność wąsko, jako wyprzedzanie innych szkół. Między szkołami jest często przepaść. Także między nauczycielami są olbrzymie różnice. Innowacyjne szkoły to takie, które nie są w ogonie. Wprawdzie nie wymyśliły prochu, ale w wyścigu po laur są w czołówce. Podobnie oceniam innowacyjnych nauczycieli. Może drugiego Einsteina nie znajdziemy w szkole, ale na pewno znajdziemy wielu takich nauczycieli, którzy wzorują się na najlepszych, a czasem nawet naśladowują jako pierwsi w swojej placówce kogoś na miarę Einsteina.

Uważam też, że z innowacyjnością nie należy przesadzać. Pamiętajmy, że szkoła nie może pracować na przekór społeczeństwu i modom, jakim ono ulega. Obecnie obok dążenia do innowacyjności obserwuje się też modę na retro. Dlatego szkoły powinny łączyć nowoczesność, bycie innowacyjnymi, z tradycją, z kultywowaniem najlepszych wzorców z przeszłości. **Historia nadal jest nauczycielką życia, a przyszłość zależy od tego, jak wykorzystamy zdobycze dawnych epok.** Patrząc w to, co przed nami, nie powinniśmy odwracać się plecami do tego, co było. Warto łączyć jedno z drugim.

--> Bardzo dziękuję i serdecznie pozdrawiam - dr Julian Piotr Sawiński, redaktor naczelny „Nauczycielskiej Edukacji”

20 września Dzień przedszkolaka

Sejm RP doceniając wagę edukacji przedszkolnej w rozwoju i wychowaniu dziecka uchwalił, że 20 września to „Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka”. Uchwałę podjęto przez aklamację. Sejm wyraził też w uchwale przekonanie, że wpisanie takiego dnia do kalendarza „przyczyni się do popularyzacji wychowania przedszkolnego i wzrostu jego znaczenia w świadomości społecznej” (1).

1. TRZCIŃSKI K., *Dzień Przedszkolaka. Prosto z Sejmu...*, „GN” 2013 nr 38, s. 9.

--> *KIERUNKI POLITYKI OŚWIATOWEJ*

Kierunki polityki edukacyjnej państwa na rok szkolny 2013/2014

Minister Edukacji Narodowej podpisała 3 lipca dokument, który stanowi podstawę do planowania przez organy nadzoru pedagogicznego, a także placówki doskonalenia nauczycieli działań w nadchodzącym roku szkolnym. Wyszczególniono w nim podstawowe kierunki realizacji przez kuratorów oświaty polityki edukacyjnej państwa, w szczególności zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego.

W dokumencie wskazano:

- 1. Wspieranie rozwoju dziecka młodszego w związku z obniżeniem wieku realizacji obowiązku szkolnego;**
- 2. Podniesienie jakości kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych;**
- 3. Działania szkoły na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa uczniów;**
- 4. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych.**

Z powyższymi zagadnieniami wiążą się podane w dokumencie tematy kontroli planowych oraz zakresy ewaluacji szkół i placówek. Będą one realizowane przez kuratorów oświaty w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W roku szkolnym 2013/2014, monitorowaniu zostanie poddane wdrażanie podstawy programowej kształcenia ogólnego i w zawodach oraz wspieranie szkół przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne i placówki doskonalenia nauczycieli w realizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych.

--> Więcej informacji, dotyczących zakresu nadzoru pedagogicznego znajduje się w załączniku - Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2013/2014 (pdf)

Izabela Suckiel - konsultant CEN

1,5 miliarda na szkolne laboratoria!

Szkoły otrzymają w najbliższych latach 1,5 miliarda złotych na organizację pracowni przyrodniczych oraz laboratoriów. Nauczyciele tych przedmiotów przejdą zaś specjalistyczne kursy i szkolenia - poinformowała minister edukacji Krystyna Szumilas. Szefowa MEN była gościem konferencji "Pokazać - Przekazać" zorganizowanej przez Centrum Nauki "Kopernik" w Warszawie. Ministerstwo edukacji razem z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego zabezpieczą w przyszłym budżecie Unii Europejskiej na lata 2014-2020 półtora miliarda złotych na specjalny program, który "ma zmienić polską szkołę".

Jerzy Buzek i Krystyna Szumilas podczas konferencji (fot. www.glos.pl)

- „Chodzi o tworzenie i **doposażenie pracowni przyrodniczych**, tworzenie centrów badań oraz laboratoriów - poinformowała Szumilas. - Pieniądze przeznaczone zostaną też na podniesienie kompetencji nauczycieli i szkolenia - dodała. MEN chce tu nawiązać współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz z instytucjami takimi, jak Centrum Nauki "Kopernik" (1).

- „Unia Europejska **choruje na brak innowacyjności**, a tylko innowacyjność gwarantuje nam wzrost gospodarczy, rozwój, konkurencję i dobrobyt obywateli - stwierdził prof. Jerzy Buzek, były premier i były przewodniczący Parlamentu Europejskiego. Prof. Łukasz Turski z CNK przytoczył natomiast badania amerykańskie, z których wynika, że zainwestowanie 1 dolara w innowacyjnego nauczyciela przynosi gospodarce 100 dolarów zysku. - Lepszej inwestycji po prostu nie ma. Żaden gaz łupkowy nie da takiego zysku - mówił prof. Turski”. (1)

--> KONKURS WYCHOWAWCA ROKU

Kto jest najlepszym Wychowawcą Roku 2013?

Krzysztof Paluszak zwyciężył w województwie zachodniopomorskim w konkursie Wychowawca Roku. Jest nauczycielem języka polskiego i wiedzy o kulturze w Zespole Szkół nr 2 im. Stanisława Lema w Koszalinie. Konkurs organizowany jest od 5 lat w ramach społecznej akcji „Szkoła bez przemocy”. Patronuje mu Prezydent RP. Ma na celu podkreślenie wychowawczej roli nauczycieli. Cieszy się wielkim zainteresowaniem uczniów, rodziców i samych nauczycieli. Laureaci są wybierani poprzez głosowanie. Pan Krzysztof uzyskał ten tytuł po raz drugi (1).

Krzysztof Paluszak (drugi z prawej) w gronie pozostałych laureatów, razem z gospodarzem gali prezydentowa Anna Komorowską (fot. Arch. ZS nr 2)

Być może wciąż istnieje potrzeba poszukiwania i znalezienia odpowiedzi na pytanie, **kim jest „dobry (bardzo dobry) wychowawca”?** Uzyskanie tego tytułu to nie tylko prestiż, ale przede wszystkim dowód uznania ze strony szkolnej społeczności. Jednym z organizatorów konkursu jest wydawnictwo Polskapresse.

Na galę wręczenia nagród do Pałacu Prezydenckiego Krzysztof Paluszak pojechał ze swoją klasą - uczniami, którzy nakręcili o nim film. Ten uczniowski film okazał się najlepszy. Film wziął udział w nowej inicjatywie: konkursie „Szkoły bez przemocy”, która ma zaktywizować uczniów. Nagrodą dla jego twórców była wycieczka całej klasy do Warszawy. Nagrody 16 laureatom konkursu z całej Polski (po 1 z każdego województwa) wręczała Pani **prezydentowa Anna Komorowska** oraz przedstawiciele organizatorów ww. programu. Każdy ze zwycięzców otrzymał tysiąc złotych, przeznaczony na ciekawą inicjatywę wychowawczą. Gala była także okazją do wymiany nauczycielskich doświadczeń (2).

--> Wywiad z Krzysztofem Paluszakiem - „Wychowawcą Roku 2012” był w poprzednim roku w „Nauczycielskiej Edukacji” (2012/7-75). Warto wrócić do jego treści. Zawiera bardzo ciekawe i pouczające wypowiedzi. (JPS)

1. SAWIŃSKI J. P. (oprac.), *O tolerancji, innowacjach i kreatywności w edukacji. Rozmowa z Krzysztofem PALUSZAKIEM – nauczycielem polonistą, finalistą konkursu „Nauczyciel Roku 2012”*. „NE” 2012 nr 7/75, s. 3-6.

2. ZARZYCKA S., *Najlepsi wychowawcy*. „Głos Koszaliński” 2013 nr 149 (1965), s. 1.

O konferencji „Kultura otwarta na edukację”

Ośrodek Rozwoju Edukacji zorganizował 27 czerwca w Warszawie konferencję "Kultura Otwarta na Edukację", którą poświęcono m.in. stworzonym przez różne instytucje publiczne zasobom edukacyjnym, które można wykorzystać do uatrakcyjnienia lekcji. Zastanawiano się, jak można uatrakcyjnić lekcje języka polskiego, muzyki, plastyki, historii, wiedzy o kulturze i przedmiotów przyrodniczych? Na przykład dzięki wykorzystaniu zasobów edukacyjnych Telewizji Polskiej, Instytutu Książki czy ministerstwa kultury. Strony internetowe TVP, Polskiego Radia, Instytutu Muzealnictwa, Biblioteki Narodowej, Filmoteki Narodowej czy Narodowego Instytutu Audiowizualnego są pełne zasobów cennych dla edukacji. To materiały, które bardzo często można wykorzystywać bezpłatnie. Dotyczy to m.in. zasobów dostępnych na stronie internetowej www.edu.tvp.pl stworzonych przez TVP na potrzeby programu "Cyfrowa szkoła". Ale jak znaleźć inne i wykorzystać je na lekcjach?

W ramach konferencji odbyły się:

- >> prezentacja zasobów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Kulturowego, Instytutu Pamięci Narodowej, Narodowego Instytutu Audiowizualnego, Filmoteki Narodowej, Biblioteki Narodowej, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Instytutu Książki, Polskiego Radio oraz Telewizji Polskiej;
- >> prezentacja projektu "E-podręczniki do kształcenia ogólnego";
- >> prezentacja zrealizowanych projektów otwartej edukacji oraz raportu "Mapa otwartych zasobów dla Cyfrowej szkoły";
- >> dyskusja o otwartości kultury na edukację z udziałem zaproszonych przedstawicieli kultury.

W konferencji udział wzięła Joanna Berdzik, wiceszefowa MEN, oraz przedstawiciele kierownictwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Patronat medialny objął „Głos Nauczycielski”. Miejscem konferencji była aula w siedzibie ORE, Al. Ujazdowskie 28 (Red.).

Źródło: www.glos.pl - z 12.06.2013

Ciekawy artykuł: Zofia TRACZYK, *Szkoła w kadrze*. Edunews.pl - z 30.08.2013.

„Film jest medium wciąż świeżym i ciekawym, który uczy młodych ludzi uważnej obserwacji, krytycznego myślenia, swobody wypowiedzi i inspirowania do własnej twórczości. Ale nawet najlepszy film sam w sobie nie sprawi, że uczeń będzie pracować bardziej kreatywnie. Na zajęcia z filmem trzeba mieć pomysł...” (1).

W projekcie **Filmoteka Szkolna. Akcja!** - nauczyciele co roku realizują z uczniami projekty filmowe, prowadzą lekcje z wykorzystaniem pakietu Filmoteki Szkolnej i kręcą pierwsze profesjonalne filmy (...). Nauczyciele natomiast mogą korzystać z bogatej bazy materiałów pomocniczych, wziąć udział w kursie internetowym przygotowującym ich do pracy z filmem w szkole lub włączyć się w dyskusję i wymianę dobrych praktyk w Wirtualnej Pracowni Edukacji Filmowej.

Wszystkich, którzy chcieliby w tym roku przyłączyć się do Akcji! zachęcamy do zgłoszeń. Formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie: <http://www.ceo.org.pl/pl/filmotekaszkolna/form/zgloszenia-do-projektu-filmoteka-szkolna-akcja-20132014-r>.

Nowi uczestnicy projektu otrzymują:

- płytę DVD "Jak zrobić film?" z profesjonalnymi filmami instruktażowymi oraz
- publikację zawierającą 22 scenariusze zajęć, a także szereg artykułów dotyczących metodyki pracy z filmem w szkole i propozycji twórczych działań z młodzieżą.

Projekt realizowany przez [Centrum Edukacji Obywatelskiej](http://www.ceo.org.pl), we współpracy z [Polskim Instytutem Sztuki Filmowej](http://www.pis.gov.pl). Projekt współfinansowany przez Polski Instytut Sztuki Filmowej. (1)

1. TRACZYK Z., *Szkoła w kadrze*. Edunews.pl - z 30.08.2013.

--> WYDARZENIA W C E N W KOSZALINIE

Wizyta studyjna we Lwowie

W dniach od 12 czerwca do 16 czerwca 2013 r. braliśmy udział w wizycie studyjnej na zaproszenie Instytutu Doskonalenia Nauczycieli we Lwowie. W ciągu dwóch dni uczestniczyliśmy w licznych spotkaniach z pracownikami naukowymi, doradcami metodycznymi oraz nauczycielami i dyrektorami. Byliśmy goszczeni w szkołach i powiatowych ośrodkach metodycznych. Poznaliśmy system edukacyjny i system doskonalenia nauczycieli na Ukrainie. Spotkaliśmy również wielu wspaniałych ludzi, z którymi zamierzamy w przyszłości kontynuować współpracę.

Uczestnicy wizyty (fot. Arch. CEN)

Budynek Opery i Baletu (fot. Arch. CEN)

--> Zapraszam do zapoznania się z prezentacją - www.cen.edu.pl - Anna Walkowiak - konsultant CEN

--> SZKOLENIA W C E N W KOSZALINIE

Kursy kwalifikacyjne 2013/2014 w CEN w Koszalinie

Numer formy	II. 1		
Nazwa	Bibliotekoznawstwo		
Adresat	Zainteresowani nauczyciele		
Zakres treści	Treści zgodne z programem MEN		
Liczba godzin	270 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Anna Walkowiak	Odpłatność	750 zł za semestr
Kontakt	tel. /094/ 347-67-24 email: annawalkowiak@cen.edu.pl		

Numer formy	II. 2		
Nazwa	Kurs dla oświatowej kadry kierowniczej		
Adresat	Zainteresowani nauczyciele (kurs daje kwalifikacje do zarządzania oświatą – warunek przystąpienia do konkursu na stanowisko dyrektora placówki oświatowej)		
Zakres treści	Wybrane zagadnienia potrzebne do sprawnego i twórczego zarządzania placówką oświatową		
Liczba godzin	250 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Izabela Suckiel	Odpłatność	800 zł za semestr
Kontakt	tel. /094/ 347-67-32 email: izabelasuckiel@cen.edu.pl		

Numer formy	II. 3		
Nazwa	Kurs pedagogiczny dla czynnych zawodowo nauczycieli		
Adresat	Nauczyciele bez kwalifikacji pedagogicznych		
Zakres treści	Treści zgodne z programem MEN		
Liczba godzin	270 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Anna Kielb	Odpłatność	800 zł za semestr
Kontakt	tel. /094/ 347-67-40 email: annakielb@cen.edu.pl		

Numer formy	II. 4		
Nazwa	Oligofrenopedagogika		
Adresat	Nauczyciele i wychowawcy pracujący z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie		
Zakres treści	Treści zgodne z programem MEN		
Liczba godzin	270 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Bogumiła Żałuska	Odpłatność	750 zł za semestr
Kontakt	tel. /094/ 347-67-30 email: bogumilazaluska@cen.edu.pl		

Numer formy	II. 5		
Nazwa	Przyroda - zobacz zdjęcia z roku 2012/2013		
Adresat	Zainteresowani nauczyciele (kurs daje kwalifikacje do nauczania przyrody w szkole podstawowej)		
Zakres treści	Podstawy merytoryczne przyrodoznawstwa Aktywizujące metody nauczania przyrody Umiejętności kluczowe w nauczaniu przyrody Zajęcia terenowe		
Liczba godzin	350 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Izabela Suckiel	Odpłatność	1000 zł za semestr
Kontakt	tel. /094/ 347-67-32 email: izabelasuckiel@cen.edu.pl		

--> SZKOLENIA W CEN W KOSZALINIE

Kursy kwalifikacyjne 2013/2014 w CEN w Koszalinie - cd.

Numer formy	II. 7		
Nazwa	Terapia pedagogiczna		
Adresat	Nauczyciele, pedagodzy i psychologodzy szkolni		
Zakres treści	Treści zgodne z programem MEN		
Liczba godzin	270 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Irena Żywno	Odpłatność	750 zł za semestr
Kontakt	tel. /094/ 347-67-28 email: irenazywno@cen.edu.pl		

Numer formy	II. 8		
Nazwa	Wychowanie do życia w rodzinie		
Adresat	Zainteresowani nauczyciele		
Zakres treści	Treści zgodne z programem MEN		
Liczba godzin	250 (2 semestry)	Termin	październik 2013 r. – czerwiec 2014 r.
Odpowiedzialna	Teresa Ogniewska	Odpłatność	750 zł za semestr
Kontakt	/094/ 347-67-25 email: teresaogniewska@cen.edu.pl		

Ważny problem: Magdalena GOETZ, Nagroda lepsza od kary. Psychologiczny warsztat pracy nauczyciela – motywowanie. „GN” 2013 nr 37

W artykule przypomina się, że nagroda jest lepsza od kary.

Umiejętne rozbudzanie w uczennicach i uczniach motywacji do nauki to jeden z filarów edukacyjnego sukcesu. Aby skutecznie motywować do nauki, potrzeba spójnych i konsekwentnych działań, podbudowanych wiedzą psychologiczną. Taki „system motywacyjny” to o wiele więcej niż kary i nagrody czy stawianie stopni, a rola nauczyciela jest tu bardziej wspierająca niż oceniająca (1).

Mitem jest skuteczność konkurencji.

„Coraz częściej zwraca się uwagę, że konkurencja (np. o oceny) między uczennicami i uczniami sprzyja raczej porażkom niż sukcesom edukacyjnym. W sytuacji konkurencji ludzie stosują różne strategie radzenia sobie, które rzadko sprzyjają ich intelektualnemu rozwojowi. Najmniej pewni siebie rezygnują już na starcie w obawie przed porażką. Czasem są zaleknieni i wycofani, a czasem przykrywają swój lęk rozmaitymi pozami (np. lekceważenia i obojętności), co powoduje, że otoczenie nabiera przekonania, że im po prostu nie zależy...” (1).

Autorka nie tylko podważa mit skuteczności konkurencji, ale także:

- Krytykuje mit skuteczności kar;
- Proponuje zaufać „marchewce”;
- Wskazuje, jak skutecznie nagradzać?
- Przypomina, że w motywowaniu liczą się nie tylko nagrody i kary;
- Radzi postawić na dobre emocje.

1. GOETZ M. Nagroda lepsza od kary. Psychologiczny warsztat pracy nauczyciela – motywowanie. „GN” 2013 nr 37, s. 16.

Obserwacje i eksperymenty podczas XII Międzyszkolnego Spotkania z Fizyką - 2013 (fot. Wiesława Kateusz-Felczar)

XII edycja Międzyszkolnych Spotkań z Fizyką

Uczniowie i nauczyciele fizyki z koszalińskich gimnazjów nr 1, 3, 5, 6 i 9, Zespołu Szkół Muzycznych w Koszalinie oraz Zespołu Szkół w Gościnie spotkali się 4 czerwca w Gimnazjum nr 5 na podsumowaniu XII edycji Międzyszkolnych Spotkań z Fizyką. Oto krótka relacja i zdjęcia.

Gimnazjaliści i Małgorzata Podlaszewska podczas XII Międzyszkolnego Spotkania z Fizyką - 2013 (fot. Wiesława Kateusz-Felczar)

Tradycyjnie w obecności dyrektora Centrum Edukacji Nauczycieli i wicedyrektora Gimnazjum nr 5 wręczone zostały nagrody i dyplomy dla uczestników spotkań, które odbywały się przez cały rok szkolny. Po części oficjalnej uczestnicy zaprezentowali przygotowane pokazy zjawisk fizycznych. Zawsze z wielką ciekawością czekamy na tę część Spotkań z Fizyką. Tym razem uczniowskie eksperymenty dotyczyły ciśnienia, stanu nieważkości, oddziaływań międzycząsteczkowych, przewodnictwa cieplnego, fali dźwiękowej i sił lepkości. Uczniowie z wielkim zaangażowaniem prezentowali wyniki swojej pracy. Było wesoło i ciekawie.

--> SZKOLNE NAUCZANIE FIZYKI

XII edycja Międzyszkolnych Spotkań z Fizyką - cd.

Gimnazjaliści i Kazimiera Piwowarczyk-Rosa podczas XII Międzyszkolnego Spotkania z Fizyką (fot. Wiesława Kateusz-Felczar)

Dyrektor CEN Stefan Turowski wręcza nagrody gimnazjalistom laureatom XII MSzF (fot. Wiesława Kateusz-Felczar)

--> Zapraszamy w przyszłym roku szkolnym. Pierwsze spotkanie we wrześniu. Do miłego zobaczenia!

Irena Kisiel - doradca metodyczny fizyki

--> PROBLEMY SZKOLNEJ DYDAKTYKI

Dlaczego pierwsze w szkole jest uczenie się?

Przegląd różnych edukacyjnych publikacji wyraźnie wskazuje, że rośnie rozczarowanie skutkami rozmaitych, często pozornych, oświatowych reform. Są one zwykle nastawione na instytucjonalne czy organizacyjne zmiany lub wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt TIK, co nie podnosi jakości edukacji, a raczej ją obniża. Widać to chociażby po bylejakości mowy różnych niby wykształconych ludzi.

Pozorne reformy

Pozorne reformy i bezowocne zmiany w edukacji zasadniczo odciągają uwagę oraz nauczycielski wysiłek od istoty codziennej praktyki szkolnej. A on tkwi w koncentrowaniu się w szkole na dobrej dydaktyce, czyli organizacji uczenia się uczniów i nauczaniu. Chodzi oczywiście o dydaktykę epoki cyfrowej, nie zaś powrót do tradycyjnego, rygorystycznego nauczania.

Przedszkolaki Przedszkola nr 22 w Koszalinie podczas spotkania z leśniczym (fot. Arch. D. Perkowskiej)

Proces najważniejszy

Pierwszym i najważniejszym zadaniem szkoły jest nauczenie młodych ludzi czegoś konkretnego, pożytecznego i wartościowego, czyli organizowanie ich uczenia się. Rodzice oczekują przecież, że ich dzieci po danej klasie, etapie edukacyjnych itd., coś dobrego wynoszą ze szkoły, w tym także to, że będą umieli samodzielnie się uczyć. Sprawna organizacja uczenia się uczniów jest w edukacji najważniejszym zadaniem, priorytetem, procesem, działaniem....

Priorytety oświatowe MEN

Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa przedstawia MEN. W roku szkolnym 2013/2014, (przedstawione na s. 6) są to:

1. Wspieranie rozwoju dziecka młodszego w związku z obniżeniem wieku realizacji obowiązku szkolnego;
2. Podniesienie jakości kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych;
3. Działania szkoły na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa uczniów;
4. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych.

Priorytety pracy dyrektora w danym roku szkolnym biorą się, oczywiście, z kierunków ministerialnej polityki oświatowej, kuratorskich priorytetów oraz wniosków wynikających z oceny pracy szkoły w poprzednim roku. Dyrektor może także przyjąć za szczególnie ważne inne zadania. Koncentracja na uczeniu się uczniów stanowi codzienne wyzwanie dla nauczycieli, ale także powinno zajmować centralne miejsce w pracy organizatorów pracy szkoły (dyrektora). Sprzyjanie i wspieranie uczenia się powinno być także podstawowym kryterium w działaniach nadzoru pedagogicznego i to na każdym jego poziomie.

--> PROBLEMY SZKOLNEJ DYDAKTYKI

Dlaczego pierwsze w szkole jest uczenie się? - cd.

Priorytety w innych krajach

Priorytety oświatowe wskazuje się w wielu krajach. W krajach rozwiniętych, w ciągu ostatnich 10 lat, proces uczenia się znalazł się w centrum uwagi badaczy i administracji oświatowych. Tematyce tej są także poświęcone inicjatywy międzynarodowych organizacji. Prowadzona w ramach OECD międzynarodowa inicjatywa „Innovative Learning Environments” polegała na wielu międzynarodowych pracach analitycznych i publikacji raportów. Celem ich było wzmocnienie i kształtowanie polityki oraz praktyki edukacyjnej krajów członkowskich, czyli także Polski. Taki charakter ma wydana w grudniu 2010 roku publikacja „The Nature of Learning Using Research to Inspire Practice (2012). Otwierający ją rozdział zaczyna się od zdania: „W ciągu ostatnich lat uczenie się w coraz większym stopniu zajmuje centralną pozycję w polityce oświatowej z wielu poważnych powodów” (j/w). Są nimi m.in.:

1/ Zmiany społeczne i ekonomiczne;

2/ Rozczarowanie skutkami licznych reform edukacyjnych nastawionych na zmiany instytucjonalne lub wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt informatyczny, a odciągającymi uwagę od codziennej praktyki szkolnej, czyli nauczania i uczenia się.

Potrzeba rozumienia istoty uczenia się

Poważnie trzeba się zająć uczeniem się uczniów, bo ono prowadzi do efektów szkoły. O istocie uczenia się ludzi i zwierząt napisano już sporo. Nie jest możliwe podjąć tu w tym punkcie nawet najważniejszych jego aspektów. Dość bogata też jest literatura o psychologii uczenia się. Od dawna i często dydaktyka podkreśla, że punktem newralgicznym i w dużej mierze decydującym o powodzeniu uczenia się na lekcjach jest dobre uświadomienie uczniom celów i zadań. Wiadomo też, że uczenie się szkolne, zorganizowane, formalne itp. - to szereg różnorodnych czynności, które nie ograniczają się do zapamiętania i zrozumienia danych treści, ale dotyczą **zdobywania osobistego doświadczenia**.

Gimnazjaliści z G-6 w Koszalinie uczą się przez eksperymentowanie podczas XII Międzyszkolnego Spotkania z Fizyką (fot. Wiesława Kateusz-Felczar)

--> PROBLEMY SZKOLNEJ DYDAKTYKI

Dlaczego pierwsze w szkole jest uczenie się? - cd.

Przykłady czynności uczenia się

Powszechnie wiadomo, że uczniowie pytani o uczenie się kojarzą je z: wkuwaniem, przerabianiem materiału, zapamiętaniem treści, ryciem, albo 3Z itp. Analizując różne, czasem śmieszne i nietrafne, terminy określające wg uczniów „uczenie się”, warto podać **wykaz czynności uczenia się**. Uczenie się to: analizowanie, budowanie struktur, czytanie, doradzanie innym, dowiadywanie się czegoś, kojarzenie, pisanie, rozumowanie, robienie notatek, robienie ściąg, myślenie, zapamiętywanie, odrabianie lekcji, zdobywanie wiedzy, przyswajanie wiedzy, studiowanie, poszerzanie swoich umiejętności, oswajanie się z wiadomościami, ale także negocjowanie, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy, odnoszenie do praktyki zdobytej wiedzy itd. Jednocześnie jednak warto wskazać, że to sami uczniowie powinni umieć nazwać wykonywane czynności. Powinni też rozumieć, że uczenie się to twórczy proces rozwoju.

--> Proponuję zatrzymać się, krytycznie pomyśleć i odpowiedzieć sobie na 3 pytania:

- 1/ Czy jestem także rozczarowany obecnymi reformami edukacji w Polsce?
- 2/ Czy potrafię ładnie, precyzyjnie opisać własny sposób uczenia się?
- 3/ Czy zgadzam się, że priorytetem i pierwszym zadaniem szkoły jest uczenie się?

Julian Piotr Sawiński - Koszalin

Ciekawy artykuł! *Powrót do przeszłości*. „Biologia w Szkole” 2013 nr 4

„**Powrót do przeszłości**” - to tytuł interesującego artykułu, który podejmuje sprawy nowej młodej nauki przyrodniczej - filogeografii. Ona zajmuje się odtwarzaniem historii ewolucyjnej różnych gatunków.. Jej głównym celem jest poszukiwanie genetycznych wzorców geograficznego rozmieszczenia różnych linii genetycznych, wchodzących w skład gatunku oraz analizowanie historycznych przyczyn jego powstania (identyfikacja odpowiedzialnych za to procesów ewolucyjnych). Filogeografia korzysta zatem z osiągnięć wielu innych dziedzin: genetyki, paleontologii, statystyki, geografii czy bioinformatyki.

W tym numerze „Biologii w Szkole” jest także inny ciekawy artykuł pt. „**Nie taki pająk straszny**”. Jak kształtować nasz pozytywny stosunek do zwierząt, których z różnych powodów nie lubimy i nie akceptujemy? Zdobywając wiedzę o tych zwierzętach i odnajdując w nich coś ładnego, atrakcyjnego i pozytywnego. Nie wszystkie zwierzęta musimy od razu pokochać, ale ważna jest zmiana nastawienia choćby po to, żeby ich nie tępić i nie zabijać.

„Biologia w Szkole” - okładka nr 4/2013 (fot. www.edupress.pl)

--> Artykuł o pająkach można pobrać w formacie PDF. (JPS)

--> KONKURS ŁADNEGO PISANIA

XI Konkurs Ładnego Pisania

Fundacja Polska Przedsiębiorcza wraz z marką Parker już po raz XI organizuje Ogólnopolską Kampanię Pisania Piórem. W ramach kampanii realizowany jest konkurs Ładnego Pisania, którego ideą jest propagowanie wśród młodych ludzi pisania piórem. Adresatami tego przedsięwzięcia są **uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych**. Corocznie organizowany konkurs cieszy się powszechnym zainteresowaniem młodzieży. Do tej pory w X edycjach wzięło udział ok. 50 000 uczniów z całej Polski.

Inicjatywa kierowana jest do nauczycieli, których w ten sposób **zachęca się do promocji piśmiennictwa** wśród swoich wychowanków, a także do całego społeczeństwa, które organizator zaprasza do udziału w akcjach m.in. Wystawie Piór Historycznych czy obchodach Ogólnopolskiego Dnia Pisania Piórem.

19 września br. w Muzeum Literatury w Warszawie podczas Inauguracji Kampanii Pisania Piórem i Konkursu Ładnego Pisania były zaprezentowane tegoroczne tematy konkursowe, a także poradnik „Podstawy Ładnego Pisania”, który skierowany jest do wszystkich miłośników pisania piórem, bez względu na ich wiek. Podręcznik zawiera wskazówki dotyczące kaligrafii oraz zachęca do odręcznego pisania. Specjalnie dla potrzeb kampanii promującej idee pisania piórem stworzony został portal internetowy www.ladnepisanie.pl i fanpage www.facebook.com/kampaniapisaniapiorem. Na portalu znajdują się przede wszystkim informacje dotyczące kampanii i Konkursu Ładnego Pisania, oraz ciekawostki dotyczące kampanii.

Celem kampanii jest zwrócenie uwagi polskiego społeczeństwa na **problem zaniku umiejętności ładnego pisania**. Próbuje się w ten sposób zachęcić młodzież do pisania piórem, gdyż pozwala ono na właściwe kształtowanie charakteru pisma, jak i kultury języka pisanego, ułatwia też przyswajanie zasad ortografii i gramatyki. Pisanie piórem kształtuje również w młodych ludziach wiele ważnych cech, takich jak: samodyscyplina, cierpliwość, pracowitość. XI edycja Konkursu, w tym roku pod hasłem. **„Pisanie Piórem Podnosi Kulturę”**, ma wyróżnić osoby o najładniejszym charakterze pisma. Kryterium to pomoże wykształcić u młodzieży elegancki i czytelny styl pisania. Oceniana będzie również zawartość merytoryczna nadesłanych prac.

Zadaniem gimnazjalistów będzie opisanie, na gładkim, białym papierze bez linii pomocniczych, za pomocą wiecznego pióra wybranego przez siebie tematu. **Prace konkursowe nadsyłać można do 10 listopada 2013 roku** na adres organizatora: Moon Media sp. z o. o., ul. Chmielna 122/2, 00-801 Warszawa, z dopiskiem: KŁP.

Podczas Gali Finałowej 12 grudnia 2013 roku, która odbędzie się w Pure Sky Club w Warszawie, w dogrywce na żywo zostaną wyłonieni zdobywcy tytułu Najładniej Piszącego Ucznia 2013 roku. Nastąpi też wręczenie nagród finansowych i rzeczowych. (Szczegóły w regulaminie konkursu dostępnym na www.ladnepisanie.pl).

W tym roku Ambasadorem Kampanii został **Rafał Cieszyński**, a do kapituły dołączyła m.in. **Katarzyna Pakosińska**. Tegoroczne jury konkursu to znane i wybitne osobistości m.in. Andrzej Pągowski - artysta grafik, dr Katarzyna Kłosińska - przedstawiciel Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN, Agnieszka Frączek - dr hab. językoznawstwa, germanistka, leksykograf. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły: Radio Kolor, Prymus.info, „O szkole”, „Perspektywy”, „Polonistyka”, „Głos Nauczycielski”, „Papierniczy Świat”, „Cogito”, „Victor”, Kaligrafia.info. Honorowy patronat nad Konkursem sprawuje: **Ministerstwo Edukacji Narodowej**, Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN, Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Polski Klub Miłośników i Kolekcjonerów Piór, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Drukarstwa oraz Związek Harcerstwa Polskiego (1).

1. Źródło: www.edupress.pl - XI Konkurs Ładnego Pisania - z 03.09.2013.

Ciekawa publikacja! NIEZBĘDNIK INTELIGENTA: Zrozumieć mózg

Miliard w rozumie. Warszawa: Wydaw. „Polityka” 2013

Mózg to my! „Ludzki mózg opisują astronomiczne liczby. Składa się on z ok. 100 mld neuronów (komórek nerwowych), a jeden neuron tworzy średnio kilka tysięcy połączeń z innymi komórkami nerwowymi. Każdy z nas nosi więc w głowie niewyobrażalnie skomplikowaną sieć złożoną z ok. 100 bln (czyli stu tysięcy miliardów) połączeń” (1).

Miliony na badania nad mózgiem

„W 2013 r. Unia Europejska przeznaczyła ponad miliard euro na 6-letni program pt. Human Brain Project, który ma doprowadzić do stworzenia najbardziej szczegółowej mapy ludzkiego mózgu oraz jego komputerowej symulacji. Z kolei prezydent Obama ogłosił, że w 2014 r. na projekt BRAIN Initiative (inna jego nazwa to The Brain Activity Map Project) wyasygnuje 100 mln dol.; wcześniej zapowiadał już, iż w ciągu 10 lat nakłady na badania nad mózgiem sięgną nawet 3 mld dol. Czy te miliardy euro i dolarów pozwolą wreszcie zrozumieć, jak działa ta neuronowa **sieć będąca siedliskiem naszego ja**, a więc niemal wszystkiego, czym świadomie i nieświadomie jesteśmy?” (Rotkiewicz 2013).

Mózg zmienia się pod wpływem Internetu

„W tym wydaniu „Niezbędnika Inteligentna” chcemy opowiedzieć o wielkiej filozoficznej i naukowej przygodzie ludzkości z najważniejszym organem człowieka. Przede wszystkim pragniemy pokazać, co już o mózgu udało się, szczególnie w ostatnich dekadach, dowiedzieć. W tym także, dlaczego coraz częściej sprawia on nam poważne kłopoty, chorując albo uzależniając się niemal od wszystkiego. **Wybiegamy również w przyszłość**, badając możliwości stworzenia sztucznej inteligencji oraz przyglądając się uważnie, czy i jak Internet oraz inne wynalazki współczesnej techniki zmieniają nasze mózgi (i naszą o nich wiedzę)” (Rotkiewicz 2013).

Niezbędnik... - okładka (fot. www.polityka.pl)

Mózg w oczach filozofów umysłu

„Nie chcemy jednak, by refleksja nad najbardziej skomplikowanym tworem we Wszechświecie ograniczała się do jego chemii, ewolucji, biologii czy futurologiczno-technologicznych rozważań. Dlatego oddajemy również głos filozofom umysłu, a nawet przyglądamy się, jak wiedza o mózgu wpływa na kulturę i popkulturę. Oddajemy w Państwa ręce chyba najbardziej aktualne kompendium wiedzy na temat tej ledwie ponadkilogramowej galaretowatej masy w naszych głowach, w której zamyka się cały nasz świat. Zapraszamy zatem gorąco do odbycia fascynującej podróży ludzkiego mózgu w głąb samego siebie. Przewodnikami będą najlepsi polscy i zagraniczni popularyzatorzy nauki i uczeni” (Rotkiewicz 2013).

--> **NEURODYDAKTYKA - NIEZBĘDNIK INTELIGENTA**

Ciekawa publikacja! NIEZBĘDNIK INTELIGENTA: Zrozumieć mózg
Miliard w rozumie. Warszawa: Wydaw. „Polityka” 2013 - cd.

Moc tematów o mózgu - spis treści Niezbędnika...

- Wstęp: Marcin ROTKIEWICZ, Miliard w rozumie - s. 3
- Mózg, krótki przewodnik (foto) - s. 4-5

1. Mózg pod mikroskopem

- Marcin RYSZKIEWICZ, Jak mózg powstał? - s. 9-12
- Agnieszka KRZEMIŃSKA, Jak mózg poznawaliśmy? - s. 13-16
- Aneta BRZEZICKA, Jak mózg działa? (i skąd o tym wiemy?) - s. 17-20
- Marek MATA CZ, Po co do głowy zaglądamy? - s. 20-23
- Marcin ROTKIEWICZ, Jak mózg myśli? - s. 24-25
- Marcin ROTKIEWICZ, Czy mózg jest jeden? - s. 26-28
- Olga WOŹNIAK, Na czym polega chemia mózgu? - s. 28-30
- Marcin ROTKIEWICZ, Czy mózg ma świadomość? - s. 31-33
- Karol JAŁOCHOWSKI, Gdzie umysł się mieści? - s. 34-36
- Marcin ROTKIEWICZ, Aneta BRZEZICKA, Jak działa pamięć? - s. 37-39
- Olga WOŹNIAK, Co ma mózg do zmysłów? - s. 40-43
- Joanna CIEŚLA, Czy mózg ma płęć? - s. 44-46
- Marcin ROTKIEWICZ, Co mózg robi podczas snu? - s. 47-49
- Krzysztof SZYMBORSKI, Czy mózg odpoczywa? - s. 50-51

2. Mózg z problemami

- Krzysztof SZYMBORSKI, Zbrodniczy umysł - s. 53-56
- Aneta BRZEZICKA, Smutek zwojów - s. 57-59
- Olga WOŹNIAK, Stary, jary? - s. 60-62
- Jerzy VETULANI, Na haju, na złe i dobre - s. 63-65
- Paweł WALEWSKI, Kiedy krew zabija - s. 66-68
- Paweł WALEWSKI, Białkowa degeneracja - s. 68-70
- Marcin ROTKIEWICZ (oprac.), Więcej grzechów nie pamiętam... Rozmowa z prof. Danielem Schacterem, psychologiem (...) - s. 71-74
- Marcin ROTKIEWICZ, Niezapomniany H.M. - s. 74-77
- Edwin BENDYK, Trzy ciała i mózg - s. 78-80
- Aneta BRZEZICKA, Genialni idioci - s. 80-83

3. Mózg wizjonerów

- Edwin BENDYK, AI - s. 85-87, Groźba cyfrowej demencji - s. 88-89
- Marek MATA CZ, Mózg na pilota - s. 90-91
- Marcin ROTKIEWICZ (oprac.), Ciężkie roboty. Rozmowa z prof. Sethem Tellerem z MIT o tym, dlaczego maszyny muszą nauczyć się patrzeć jak ludzie - s. 92-94
- Irena CIEŚLIŃSKA, Mózgowspomagacze - s. 95-98
- Wojciech ORLIŃSKI, Zombie, mózg i popkultura - s. 99-102
- Jerzy VETULANI, Lustrzana moralność - s. 103-105
- Katarzyna PAPRZYCKA, W poszukiwaniu wolnej woli - s. 106-108
- Marcin ROTKIEWICZ, Agnieszka KRZEMIŃSKA, Bóg z głowy - s. 109-110
- Edwin BENDYK, Marcin ROTKIEWICZ (oprac.), To żadna tajemnica. Rozmowa z Rayem Kurzweilem, amerykańskim wynalazcą (...) - s. 112-114.

1. <http://www.polityka.pl/nauka/czlowiek/1540625,1,niezbednik-inteligenta-zrozumiec-mozg.read#ixzz2YAAyJB4P>

2. *Niezbędnik inteligenta: Zrozumieć mózg. Miliard w rozumie.* (praca zb.), Warszawa: Wydaw. „Polityka” 2013

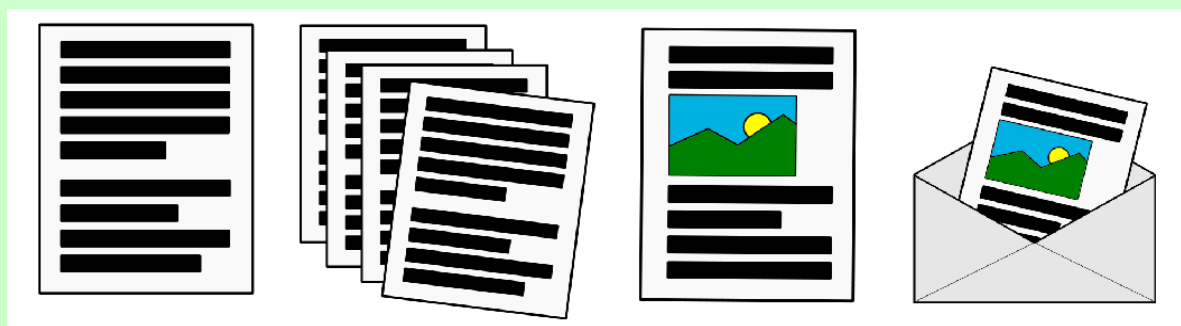
3. VETULANI J., *Lustrzana moralność*. [w:] 2. *Niezbędnik inteligenta: Zrozumieć mózg. Miliard w rozumie.* (praca zb.), Warszawa: Wydaw. „Polityka” 2013, s. 103-105.

Opracowanie - dr Julian Piotr Sawiński - CEN w Koszalinie

Wolność i twórczość w edukacji dzięki Otwartym Zasobom Edukacyjnym

Otwarte Zasoby Edukacyjne (OZE) to publikacje edukacyjne objęte prawną i techniczną swobodą dostępu. Korzystanie z nich jest możliwe na podstawie wolnych licencji ([Creative Commons – „Uznanie autorstwa”](#)), co oznacza, że OZE można się dzielić czy kopiować je, odpowiednio zaznaczając, kto był ich pierwotnym autorem. Model Otwartych Zasobów Edukacyjnych pozwala w pełni wykorzystywać możliwości, jakie obecnie dają nauczycielom Internet i technologie cyfrowe. Dziś bowiem, każdy nauczyciel może być współautorem podręczników – przekształcać je i udoskonalać na swoje potrzeby, ale też i potrzeby innych osób. Takie modyfikacje są znacznie trudniejsze w przypadku książek lub materiałów objętych zamkniętymi licencjami.

Otwarte Zasoby Edukacyjne to legalne i łatwo dostępne treści, które pobudzają zainteresowanie zasobami cyfrowymi, nauką, wykorzystaniem TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych) w edukacji i wspomagają przejście polskich szkół ze świata analogowego do cyfrowego. Pełna dostępność materiałów edukacyjnych w formie cyfrowej pozwala na łatwiejsze ich wykorzystanie również przez osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Z e-podręczników udostępnionych w otwartym formacie elektronicznym w prosty sposób mogą korzystać osoby z dysfunkcjami narządu wzroku, słuchu czy ruchu¹. Uniwersalność tych zasobów pozwala na ich użycie również w wersjach offline czy wydrukowanie.

Używaj. Kopiuuj. Zmieniaj. Udostępniaj dalej

Licencja Creative Commons – „Uznanie autorstwa” ([CC BY](#)) gwarantuje największe możliwe oddziaływanie materiałów edukacyjnych dzięki ich dalszemu wykorzystywaniu i rozpowszechnianiu. Twory na licencji CC – BY mogą być ponownie rozpowszechniane i przetwarzane bez ograniczeń, ale pod warunkiem zachowania informacji dotyczących ich autorstwa. Oznacza to, że mogą być tłumaczone, dostosowywane do różnych celów, wykorzystywane i łączone z dowolnymi materiałami edukacyjnymi, także komercyjnymi. Licencja Creative Commons – „Uznanie autorstwa” zezwala każdemu na dalsze wykorzystywanie utworów do dowolnych celów, ale pod warunkiem właściwego **wskazania autora oryginału**. Przykładowo e-podręczniki będą możliwe do modyfikacji w sensie prawnym i technicznym, jednak każdą zmianę należy precyzyjnie oznaczyć – tak, aby było jasne, czy dany zasób jest elementem zatwierdzonego przez MEN e-podręcznika czy też twórczości innych osób czy instytucji. Prawdopodobnie przekształcony e-podręcznik najczęściej będzie wykorzystywany przez nauczyciela, który go zmodyfikował – nadpisywał i nadbudowywał zasoby.

Powszechność Otwartych Zasobów Edukacyjnych oznacza szeroki dostęp do edukacji. Bezpłatny e-podręcznik umożliwi naukę nawet najuboższym dzieciom, których rodzice nie będą obciążeni kosztami zakupu podręczników. OZE są dostępne z wielu urzędzeń, bez konieczności logowania, dają także dużą swobodę korzystania z nich w dowolnym czasie. Innym walorem jest możliwość ingerencji nauczyciela w treść i indywidualne ustalenie kolejności omawianych tematów, a także przystosowanie ich do potrzeb poszczególnych uczniów.

¹ E-podręczniki będą dostępne zgodnie z wymogami [WCAG 2.0](#).

--> WOLNOŚĆ I TWÓRCZOŚĆ W EDUKACJI

Wolność i twórczość w edukacji dzięki Otwartym Zasobom Edukacyjnym - cd.

Otwarte Zasoby Edukacyjne ze względu na łatwość ich modyfikacji i redystrybucji spotykają się z zarzutem obniżania jakości udostępnianych utworów oraz zacierania się prawdziwego autorstwa. W sieci powstało jednak wiele wartościowych materiałów, dostępnych na wolnych licencjach (np. wolnelektury.pl, włączpolske.pl, otwartazacheta.pl itp.). Przykład programu dotyczącego e-podręczników może stać się kolejnym projektem opartym o wolne licencje, który dostarczy wysokiej jakości OZE. Osoby, które chciałyby dowiedzieć się więcej o Otwartych Zasobach Edukacyjnych, zachęcamy do zapoznania się ze świeżo opublikowanym [Raportem – Mapą Otwartych Zasobów Edukacyjnych](#).

W raporcie można znaleźć m.in.:

1. Opis Otwartych Zasobów Edukacyjnych;
2. Kilkadziesiąt polskich przykładów OZE, od Akademii Khana po Otwartą Zachętę;
3. Poradnik, jak wyszukiwać OZE, oznaczać i publikować swoją pracę, aby mogli z niej korzystać inni.

Otwarte Zasoby Edukacyjne gwarantują prawo do:

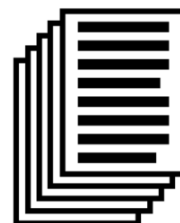
1. korzystania z prac innych autorów

2. zmian i adaptacji

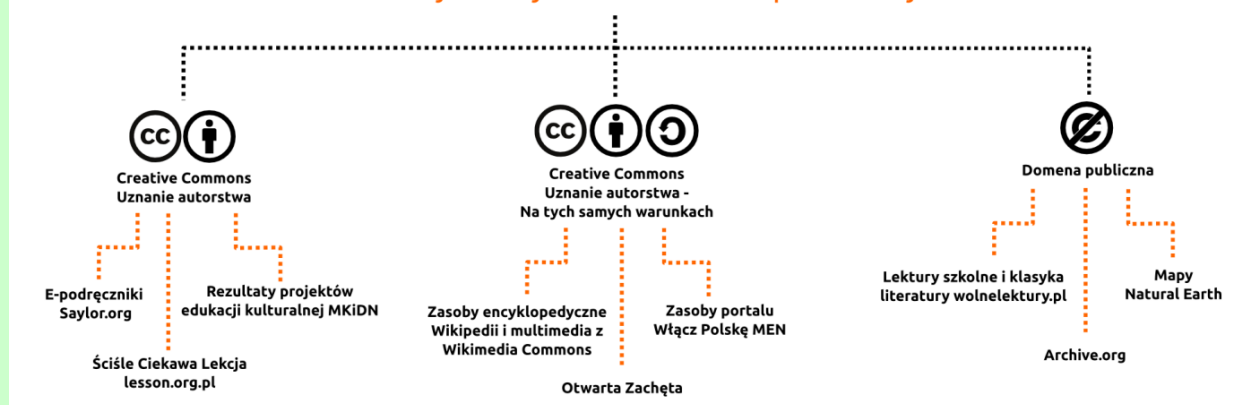

3. łączenia z innymi materiałami (remiks)

4. rozpowszechniania i dzielenia się nowymi wersjami prac

W praktyce oznacza to dostępność zasobu na wolnej licencji lub w domenie publicznej:

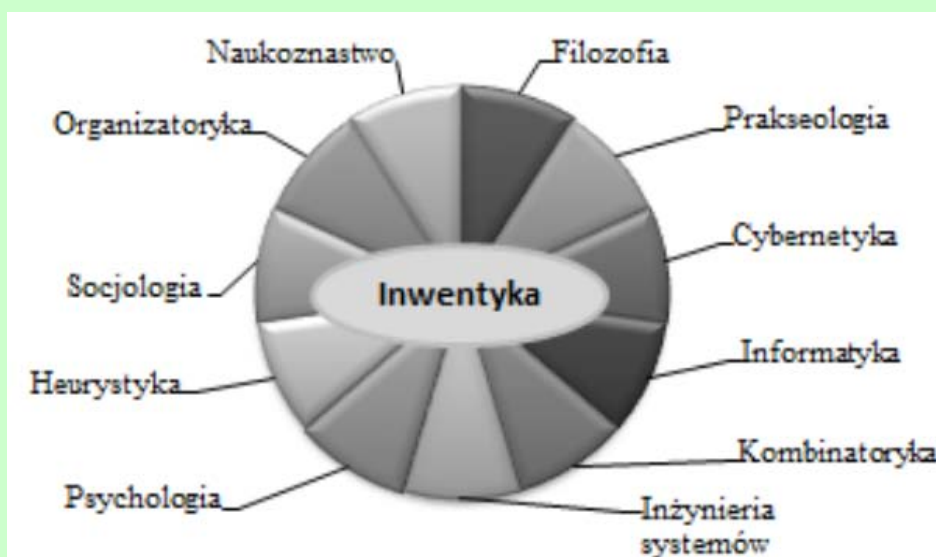
Krzysztof Wojewodzic – kierownik Wydziału Otwartych Zasobów Edukacyjnych w Ośrodku Rozwoju Edukacji. ORE jest placówką doskonalenia nauczycieli podległą MEN. Wydział Otwartych Zasobów Edukacyjnych jest odpowiedzialny m.in. za projekty [Scholaris](#) i [E-podręczniki](#). W tekście wykorzystano fragmenty tekstu autorstwa Justyny Hofmokl i Kamila Śliwowskiego, dostępnego na CC-BY 3.0 oraz grafiki Centrum Cyfrowego.

Krzysztof Wojewodzic - ORE w Warszawie

Kształcenie umiejętności rozumowania naukowego i poszukiwania twórczych rozwiązań różnorodnych problemów

Oglądając internetowe strony można spotkać propozycje kursów i szkoleń takich jak: *Problem i rozwiązywanie problemów*, *Nauczanie metodą rozwiązywania problemów*, *Jak rozwiązywać PROBLEMY* i inne propozycje podobnych tematów dotyczących twórczego rozwiązywania problemów. Chcąc rozwiązać określony problem często spotykamy się z wieloma czynnikami, które mają wpływ na jego rozwiązanie. Im więcej tych czynników ma wpływ na rozwiązanie problemu tym trudniej podjąć decyzję, na jakie rozwiązanie się zdecydować, które będzie najlepsze. Tradycyjne metody rozwiązywania problemów mogą już nie wystarczać, albo wręcz nie są zalecane. Pomocne stają się tutaj naukowe metody rozwiązywania problemów. Zajmuje się nimi dziedzina nauki zwana inwentyką. *Jest to metodyka poszukiwania twórczych rozwiązań zdefiniowanych problemów i pobudzania twórczego myślenia w różnych dziedzinach. Inwentyka dzieli się na 3 główne nurty*¹.

Pierwszy bada procesy twórczego myślenia, drugi zajmuje się opracowaniem, kodyfikacją i strategią zastosowań metod twórczego rozwiązywania problemów, trzeci nurt skupia się na tematyce wdrażania efektów twórczego myślenia, czyli innowacji, „przekuwania” teorii w praktykę. W zasadzie *inwentyka stworzona została do tworzenia innowacji i zmiany produktu lub usługi w przemyśle*,² ale znalazła bardzo szeroki zasięg zastosowań. Jak widzimy na rysunku nr 1 inwentykę można wykorzystać do rozwiązywania problemów w wielu dziedzinach nauki.

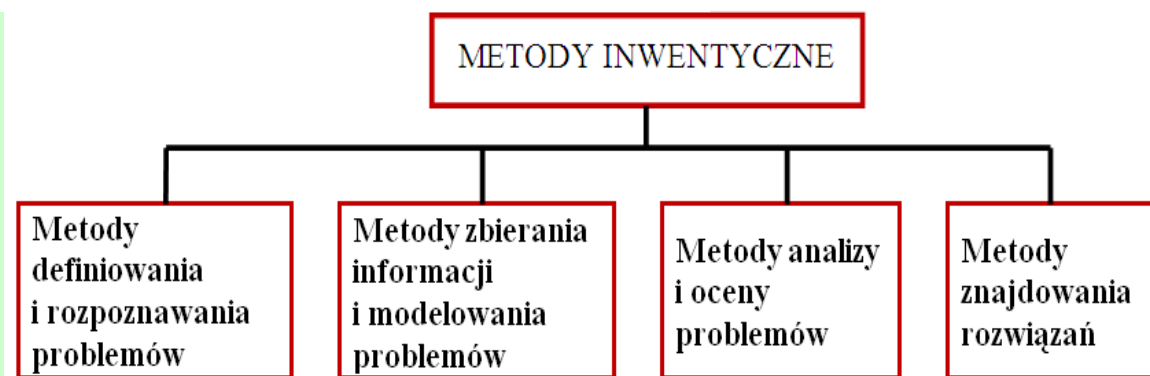

Rys.1².

Inwentyka dostarcza zbioru kilkudziesięciu metod, które zostały podzielone na cztery grupy (zbiory) tzw. etapy rozwiązywania problemu. Rys 2.

Rys. 2²

Osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów i podejmowaniem decyzji powinny zaznajomić się z tymi metodami. Oczywiście nie ze wszystkich metod korzysta się w jednakowym stopniu.

Część metod wykorzystuje się częściej ze względu na ich uniwersalność. Można tu wymienić bardziej znane metody: *przeniesienia analogicznego*, *nowego spojrzenia*, *analizy morfologicznej*, *burzy mózgów*, *metoda rozwiązania idealnego*, *kombinacji dwóch teorii*, *przeniesienia analogicznego*³. Przy wykorzystywaniu tych metod korzystamy również z różnych form zapisu i przedstawienia danego problemu.

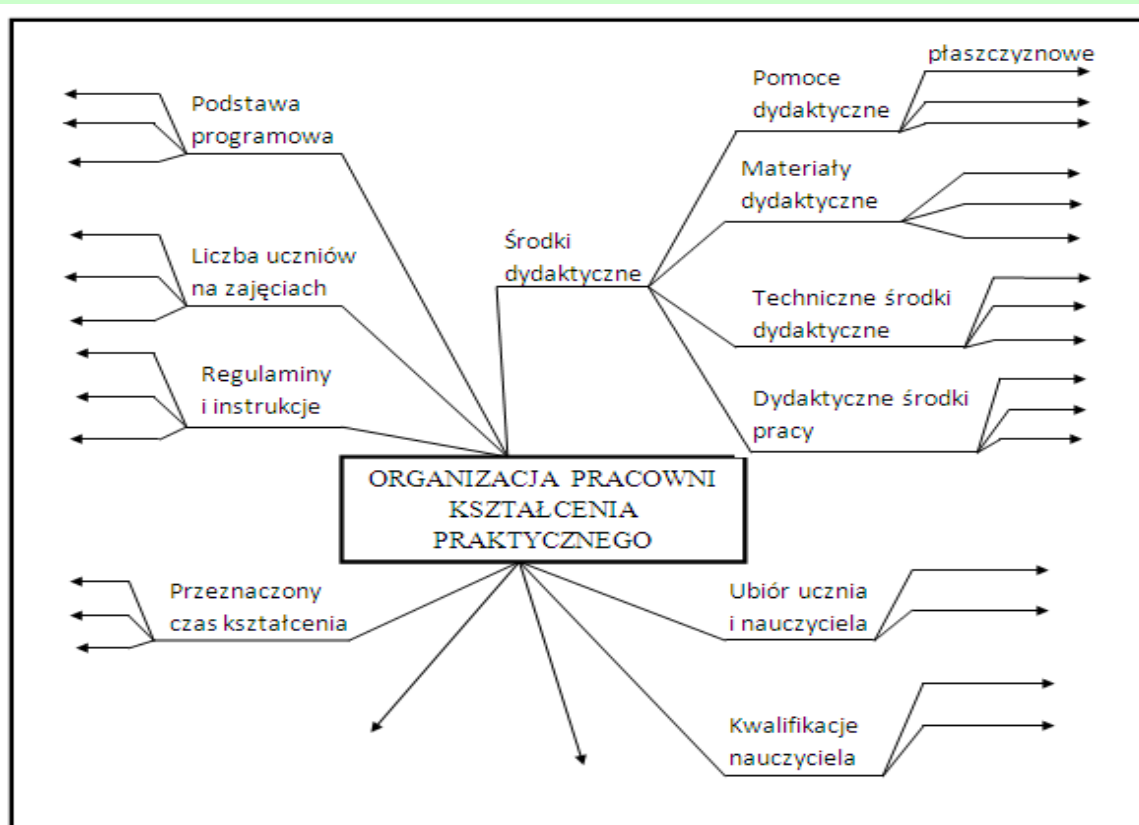
--> EDUKACJA SZKOŁY ZAWODOWEJ

Kształcenie umiejętności rozumowania naukowego i poszukiwania twórczych rozwiązań różnorodnych problemów - cd.

Należy zwrócić uwagę na niektóre metody graficzne. Większość z pewnością jest nam znana. Są to: *mapa myślowa, kwiat lotosu, diagram w kształcie ryby, wizualizacja, wyobrażenie symboliczne*³. Na gruncie szkoły problemami, które możemy rozwiązywać korzystając z inwentyki mogą być:

1. Problem małej frekwencji;
2. Problem ze słabymi wynikami z przedmiotów;
3. Problem złego zachowania uczniów na zajęciach;
4. Problem niepowodzeń szkolnych w relacji między nauczycielami i uczniami;
5. Problem organizacji pracowni kształcenia praktycznego.

Mając kilka zdefiniowanych problemów spróbujmy zająć się ostatnim z nich. Czynniki mające wpływ na organizację pracowni zbieramy wśród nauczycieli wykorzystując jedną z metod rozwiązywania problemów, jaką może być **burza mózgów**. Potrzebne informacje możemy również zbierać w Internecie korzystając z różnych opracowań. Do przedstawienia wyodrębnionych czynników i pokazania zależności między nimi

posłużymy się graficzną metodą mapy myślowej. Mając tak przygotowaną mapę myślową możemy sprawdzić, czym dysponujemy na swojej pracowni i co moglibyśmy jeszcze zmienić, aby sprostać wymaganiom edukacyjnym. Mapa myślowa to graficzna forma notatek.

Rys.4

Wokół problemu (głównego tematu) grupujemy w formie rozgałęzień najważniejsze czynniki (zasadnicze tematy), do których z kolei przyporządkowujemy

czynniki dalszego rzędu, aż do wyczerpania możliwości na daną chwilę. W przyszłości mapę myśli można modyfikować i znowu rozbudowywać wpisując nowe czynniki. W ten sposób zostały zebrane prawie wszystkie czynniki naszego problemu. Które czynniki uwzględnimy w organizowaniu stanowiska pracy to zależy od nas i naszego doświadczenia. Można dodać, że do wspomagania twórczego rozwiązywania problemów wykorzystuje się różne programy komputerowe wciąż jeszcze modyfikowane.

1. www.mfiles.pl/pl/index.php/Inwentyka - dostęp z 10.05.2013.

2. Jagoda-Sobalak D., Knosala R., *Implementacja metod inwentycznych w projektowaniu innowacyjnego produktu*. Polskie Towarzystwo Zarządzania Produkcją. Artykuły IZIP - Zakopane 2013.

3. Proctor T., *Twórcze rozwiązywanie problemów*. (przekł. Ewa Jusewicz-Kalter) Gdańsk: Wydaw. GWP, 2002.

--> EWALUACJA W SZKOLNICTWIE SPECJALNYM

O ewaluacji PSO prowadzonej w SOS-W w Sławnie w 2012/2013 r.

I. Zakres ewaluacji

W roku szkolnym zaplanowano i przeprowadzono ewaluację dotyczącą opinii uczniów na temat Przedmiotowego Systemu Oceniania na lekcjach Emilii Steinke–Filipowskiej. Sformułowano 2 główne problemy badawcze. Zapytano uczniów:

1. Jak funkcjonuje PSO na zajęciach prowadzonych przez E. Steinke –Filipowską?
2. Jaka jest opinia uczniów na temat PSO na zajęciach prowadzonych przez autorkę?

II. Organizacja i przebieg ewaluacji

W oparciu o główne problemy badawcze opracowano następujące plany ewaluacji:

Pytanie	Uszczegółowione pytanie badawcze	Źródło informacji	Sposób zbierania informacji
1.	Jak działa ocenianie na lekcjach E. Steinke –Filipowskiej?	Uczniowie	Ankieta
2.	Za co uczniowie otrzymują oceny na lekcjach?	Dokumentacja Uczniowie	Notatka z analizy dokumentów Ankieta
3, 4	Za co uczniowie chcieliby być oceniani na lekcjach?	Uczniowie	Ankieta

W oparciu o przygotowany plan opracowano następujące narzędzia:

- Ankiety do uczniów – załącznik 1
- Arkusz analizy dokumentów – załącznik 2

Ewaluację przeprowadzono w okresie od grudnia 2012 do marca 2013 roku.

- Ankieta do uczniów została przeprowadzona wśród wszystkich uczniów, którzy mają zajęcia z panią Emilią Steinke–Filipowską. Dotyczy to nauczania biologii, chemii i fizyki we wszystkich klasach gimnazjum dla niesłyszących i gimnazjum dla upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim (gdzie jest łącznie 44 uczniów) oraz klasy Ia i Ib Zasadniczej Szkoły Zawodowej (nauczanie biologii i chemii – łącznie 14 uczniów) oraz klasy IV Technikum Żywności i Gospodarstwa Domowego (nauczanie chemii osób niesłyszących i niedosłyszących – łącznie 5 osób). Ankietę wypełniło 57 osób, to jest 90 %.

- Dokonano analizy następujących dokumentów:
 - 9 dzienników lekcyjnych,
 - dziennik zajęć prowadzonych w ramach 19-stej i 20-stej godziny.

Wszystkie zebrane i opracowane dane stanowią załącznik 1.

III. Wyniki i ich interpretacja

1. Jak działa ocenianie na lekcjach E. Steinke –Filipowskiej?

Z przeprowadzonych badań wynika, że 82% uczniów potwierdza, że nauczyciel informuje ich, co będzie oceniał na lekcji. 9% uczniów twierdzi, że czasem tak jest, a czasem nie i jedynie dwie osoby wskazały, że nauczyciel rzadko lub nigdy nie informuje co będzie oceniał. Podobnie 93% uczniów potwierdza, że nauczyciel zawsze lub często tłumaczy, dlaczego uczeń otrzymał taką a nie inną ocenę. 94% uczniów wskazuje, że nauczyciel zawsze lub często pozwala poprawić ocenę.

O ewaluacji PSO prowadzonej w SOS-W w Sławnie w 2012/2013 r. - cd.

Potwierdza to analiza przeprowadzonych dokumentów – we wszystkich dziennikach zapisem za pomocą ukośnika występują obok siebie ocena słaba i poprawiona np. z pracy klasowej czy zadania domowego. 97% uczniów twierdzi, że zawsze lub często może zobaczyć oceniony sprawdzian. 86% uczniów określa, że nauczyciel zawsze lub często **ocenia sprawiedliwie** (ocenia tak samo wszystkich uczniów). 61% uczniów potwierdza, że uczniowie słabsi mają łatwiejsze zadania, jednak 19% uczniów wskazuje, że czasem tak jest, a czasem nie. Natomiast 17% twierdzi, że dzieje się tak rzadko lub nigdy. 56% osób potwierdza, że uczniowie **zdolniejsi mają trudniejsze zadania**, ale 23% twierdzi, że nie zawsze tak jest. 21% badanych uważa, że uczniowie zdolniejsi mają trudniejsze zadania rzadko bądź nigdy. Potwierdzają to testy napisanych już sprawdzianów, w których uczniowie słabsi mają mniej lub inne zadania, a zdolniejsi zadania dodatkowe. 77% uczniów wskazuje, że nauczyciel zawsze lub często na lekcji ocenia pracę także słowami. 12% uważa, że czasem tak się dzieje, a 3 osoby uważają, że zdarza się to rzadko.

91% uczniów potwierdza, że prace klasowe zawsze lub często zapowiadane są tydzień wcześniej, 94% natomiast potwierdza, że przed pracą klasową zawsze lub często jest powtórzenie wiadomości. Analiza zapisów w dziennikach potwierdza, że zawsze na tydzień przed pracą klasową jest powtórzenie wiadomości, a planowana praca klasowa jest zapisywana ołówkiem wcześniej.

93% uczniów potwierdza, że zawsze lub często, jeśli ma kłopoty ze zrozumieniem tematu, może zwrócić się do nauczyciela o dodatkową pomoc. Potwierdzają to zapisy w tzw. „Dzienniczku kartowym”, gdzie niektóre tematy dowodzą, że uczniowie na zajęciach „Koła przyrodniczo–regionalnego” uzupełniali swoją wiedzę.

2. Za co uczniowie otrzymują oceny na lekcjach?

75% uczniów wskazało, że oceniane są prace klasowe, 68% wskazało kartkówki, 63% odpowiedzi, 79% odpowiedzi, 70% aktywność (pracę na lekcji), 68% zeszyt, 21% testy i jedynie 3% wskazało, że zdobywa oceny za referaty. Dwie osoby wskazały, że chcą być oceniane ustnie, a jedna podaje, że chciałaby, aby oceniane były prezentacje multimedialne.

Analiza dzienników lekcyjnych potwierdza, że oceniane są wszystkie wymienione formy, a nie ma rubryki do oceny referatów, a testy oceniane są w klasach trzecich gimnazjum.

3. Za co uczniowie chcieliby otrzymywać oceny na lekcjach?

Najwięcej uczniów chce, aby oceniane było zadanie domowe - 74% oraz praca klasowa - 63%, a dalej kolejno aktywność (56%), zeszyt (54%), odpowiedź i kartkówka (po 49%), testy - 30%. Najmniej osób wskazało, że chcieliby być oceniani za referaty – jedynie 7%. Jedna osoba podaje, że chciałaby być oceniana „różnie”.

4. Czy uczniowie chcą, aby aktywność na lekcjach oceniana była plusami? I w jaki sposób?

89% uczniów chce oceniania aktywności plusami, 7% nie chce tej formy oceniania, a dwie osoby nie wiedziały jak odpowiedzieć. 58% uczniów chce, aby na piątkę wystarczyło zebranie trzech plusów, a 35% proponuje zostawić dotychczasową formę (5 plusów = ocena piątką). Jedna osoba nie miała zdania.

--> EWALUACJA W SZKOLNICTWIE SPECJALNYM

O ewaluacji PSO prowadzonej w SOS-W w Sławnie w 2012/2013 r. - cd.

Uczniowie SOS-W w Sławnie (fot. Arch. autorki)

Reasumując, za mocną stronę można uznać fakt, że uczniowie potwierdzają, że są różnorodnie oceniani zgodnie z PSO oraz, że uznają, że w większości ocenianie na lekcjach przebiega zgodnie z przyjętym PSO. Niedociągnięciem jest zbyt mała świadomość uczniów, co do indywidualizowania oceniania.

IV. Wnioski

1. Częściej nagradzać uczniów słowami, chwalić nawet niewielkie postępy.
2. Akcentować w czasie zajęć, że uczniowie mają zadania dostosowane do swoich umiejętności, aby mieli świadomość, że zdolniejsi mają trudniejsze, a słabsi łatwiejsze zadania.
3. Akcentować uczniom i zawsze zapisywać w zeszycie, kiedy zapowiadałam pracę klasową.
4. Częściej proponować uczniom referaty do napisania lub inne prace do wykonania (np. prezentacje multimedialne).
5. Zmienić w Przedmiotowym Systemie Oceniania ocenę aktywności plusami na zasadę, że trzy plusy oznaczają otrzymanie oceny bardzo dobrej.

Emilia Steinke – Filipowska - SOS-W w Sławnie

Spotkania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”

Kluczem do wiedzy i sprawności umysłu jest czytanie. Czytam swoim podopiecznym, od kiedy przekroczyły one próg przedszkola, od pierwszego spotkania z nimi na zajęciach adaptacyjnych trzy lata temu.

Przy wyborze lektur do czytania kieruję się zasadami, z którymi zapoznałam się dzięki ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta dzieciom”:

1. Czy książka ma autora? Niewiele warte przeróbki i kalki z wydawnictw zachodnich zwykle go nie mają. Ten, kto tłumaczył je niechlujnie i wyłącznie dla pieniędzy, po prostu nie ma się, czym chwalić.
2. Czy nazwisku znanego pisarza nie towarzyszy małe słówko „według”, zwykle pisane drobną czcionką? „Brzydkie Kaczętko” według Hansa Christiana Andersena to zupełnie inne dzieło niż utwór pod tym samym tytułem Hansa Christiana Andersena.
3. Ile jest tekstu na stronie. Dwa czy cztery wersy, na co drugiej kartce to jednak trochę za mało, żeby mówić o obcowaniu z dziełem literackim. Zwłaszcza, jeśli druk jest bardzo duży.
4. Bogata oprawa. Książki pięknie wydane, duże, bardzo bogato ilustrowane wskazują na zamożność wydawnictwa. Takie wydawnictwa zarabiają zwykle na kalkach z wydań wielojęzycznych.
5. Jak zilustrowana jest książka? Już dla trzyletnich dzieci można wybrać kilka książek, w których ilustracje nie występują na każdej stronie. Obraz powinien iść za słowem, nie narzucać się. Kolorowe ilustracje mogą pobudzić wyobraźnię, ale nie powinny zdominować tekstu. Ilustracje stylizowane na stare to zwykle dobry sygnał. Najczęściej takie rozwiązanie graficzne przyjmują wydawcy dla dawnych tekstów. Warto zapoznawać z nimi dziecko.
6. Disney – warto pamiętać, że ta firma zajmuje się przede wszystkim produkcją filmową. Książki są dodatkiem do filmu, równie ważnym, co koszulka lub czapeczka z kaczoem Donaldem. I równie niewiele w nich literackiej treści.

CELE:

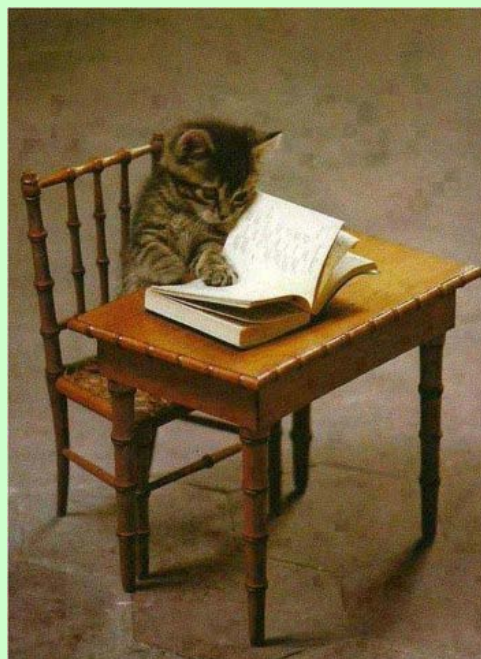
- ♣ rozwijanie i wzbogacanie słownictwa. Język stanowi podstawę do myślenia, w tym także matematycznego,
- ♣ wyrabianie nawyku czytania i miłość do książek, które muszą powstać w dzieciństwie,
- ♣ rozbudzenie potrzeby czytania i jednocześnie czerpania wiedzy z książek,
- ♣ zapoznavanie dzieci z treściami zawartymi w pozycjach, które są uznawane za najlepsze w obszarze literatury dla dzieci,

Spotkania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom” - cd.

- ▲ zapoznanie ze specyfiką języka literackiego, który jest odmienny od codziennego języka mówionego pod względem stylistyki, składni, doboru słownictwa i wyrażań. Osluchanie z nim,

▲ rozszerzanie słownictwa dzieci o język „stary”, rzadko używany i specyficzną stylistykę tekstów pisanych kilkadziesiąt lat temu. Uczenie się rozumienia tych tekstów przez osłuchanie,

▲ wdrażanie do słuchania (i w efekcie czytania) ze zrozumieniem.

Czytać każdy może (fot. www.Resim.Fotograf)

EFEKTY:

- ▲ została ustalona pora na czytanie bajek, codzienne czytanie stało się poobiednim ok. 20 - 25 – minutowym rytuałem. Dzieci bardzo chętnie słuchają czytanych bajek, często proszą o przedłużenie czasu przeznaczonego na czytanie,
- ▲ podczas czytania tworzymy wspólnie prawdziwie „intelektualną” atmosferę, dzieci są skupione i wyciszone, kładą się na dywan bądź siedzą,
- ▲ zachęcam dzieci do pytania o niezrozumiałe słowa lub sformułowania, istnieje zasada, że można pytać po podniesieniu ręki. Dzieci bardzo chętnie zadają pytania, coraz częściej zdarza się również, że odpowiedzi udzielają również dzieci. Świadczy to - moim zdaniem - o uważnym słuchaniu czytanych tekstów przez większość grupy,
- ▲ treści czytanych pozycji są wykorzystywane do fabularyzacji zajęć ruchowych, ćwiczeń z zakresu usprawniania narządów mowy, ćwiczeń słuchu fonematycznego raz jako inspiracja do zajęć z obszaru plastyki,
- ▲ stale wykorzystujemy pozycje z dziedziny popularnonaukowej wydawnictw dziecięcych, albumy przyrodnicze lub z architekturą, wydawnictwa z serii Encyklopedia Larousse, albumy z serii – „Co i jak?”. Dzieci bardzo chętnie oglądają ilustracje w czasie przeznaczonym na zabawę dowolną. Kilko dzieci prosi o pomoc w samodzielnym odczytaniu niektórych wyrazów,
- ▲ rodzice, dziadkowie, ciocie bardzo zaangażowali się w te działania, po uprzednim umówieniu, chętnie przychodzą i czytają dzieciom, siostra jednej z dziewczynek czytała bajki cały miesiąc w każdy piątek. Dzięki spotkaniom rodzice znają potrzeby grupy i wiedzą, co się dzieje, znają specyfikę pracy w przedszkolu, często pomagają.

Krystyna Jeż - nauczycielka Przedszkola nr 13 w Koszalinie

„Koszalin – moja mała ojczyzna” - jak kształtować u dziecka przedszkolnego poczucie tożsamości regionalnej i narodowej?

Dla małego dziecka przedszkolnego ojczyzną jest jego wieś czy miasto, w którym mieszka z rodziną, kolegami, sąsiadami, gdzie wszystko jest znajome i bliskie, gdzie czuje się zdomowiony i bezpieczny. Ten krąg stopniowo rozszerza się. Dziecko poznaje piękno i historię swojego kraju. Dowiaduje się, że jego rodzinna miejscowość jest częścią Polski, a on jest nie tylko Polakiem, ale i Europejczykiem.

„Koszalin – moja mała ojczyzna” to program, który opracowałam i wdrożyłam dla lepszego poznania przez dzieci wartości im najbliższych: rodzinę, miejsce zamieszkania, ojczyznę. Istotnym czynnikiem uzasadniającym jest fakt, że Koszalin jest miastem o ciekawej historii, dużej ilości zabytków, różnorodnej infrastrukturze i bogatym środowisku przyrodniczym. Zakłada nawiązanie stałej współpracy z Ratuszem, Muzeum, Teatrem Dramatycznym, Pałacem Młodzieży, Bałtycką Galerią Sztuki, zakładami pracy rodziców. Wprowadza do kalendarza uroczystości związane z tradycjami naszego regionu, gromadzenie ciekawych przedmiotów **do kącika regionalnego**, organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów. Wychodzi naprzeciw oczekiwaniom dzieci i rodziców. Stwarza możliwości lepszego poznania nie tylko miasta i jego okolic, ale też aktywnego udziału w życiu kulturalnym miasta oraz tworzenia przez pozytywnego obrazu siebie wpływającego ze świadomości swoich silnych stron i wiary w siebie.

Zakres tematyczny programu obejmuje również treści z zakresu: „Ja i moja rodzina”, „Mój kraj moja ojczyzna”. Treści są zgodne z zasadą od tego, co bliskie do tego co dalekie. Daje nauczycielowi możliwość modyfikacji treści uwzględniając indywidualne możliwości dzieci, które rozwijają aktywność poznawczą – badawczą. W tym celu stosuję, jak największą liczbę spacerów, wycieczek pieszych i autokarowych oraz metod i technik aktywizujących przy jednoczesnym ograniczeniu podających. Udział i organizowanie ekspozycji stałych i czasowych dotyczących naszego miasta, konkursów wiedzy o Polsce i regionie. Udział w akcjach promujących miasto i region – przeglądach tanecznych, recytatorskich i teatralnych.

Program aktywizuje rodziców w organizację spacerów, wycieczek, wystaw, konkursów. Dostarcza informacji na temat metod i form pracy z dziećmi oraz integruje rodziców ze środowiskiem przedszkolnym. Ewaluacja programu przeprowadzona na podstawie informacji zwrotnej od rodziców nt. jego skuteczności – ankiet dla rodziców, obserwacji dzieci w trakcie zabaw i zajęć, rozmów indywidualnych, analizy prac dzieci, udział w konkursach i przeglądach potwierdza opanowanie przez dzieci przedszkolne umiejętności z zakresu edukacji rodzinnej obywatelskiej i patriotycznej.

Aneta Kalwajtys - Przedszkole nr 9 im. Bursztynek w Koszalinie

Filharmonia Koszalińska zaprasza na swoje koncerty: październik - listopad 2013

1/ 10 października (czwartek godz. 18:30) - Romantyczne arcydzieła

- Dyrygent - Ewa Strusińska, wiolonczela - Maciej Młodawski

- W programie utwory: J. Brahmsa - II Symfonia F-dur op. 90 i A. Dworzaka - Koncert wiolonczelowy h-moll

2/ 17 października (czwartek godz. 18:30) - Laureat z Hamburga

- Dyrygent - Mateusz Molęda, fortepian - Artem Yasynskyy (Ukraina)

- W programie utwory L. van Beethovena - Uwertura „Coriolan” op. 62 oraz P. Czajkowskiego - „Francesca da Rimini” op. 32 i I koncert fortepianowy b-mol op. 23

3/ 15 listopada (piątek godz. 18:30) - Niecodzienny duet

- Dyrygent - Bartosz Żurkowski, klarnet - Roman Widaszek, altówka - Maciej Śmietanowski

- W programie utwory: L. van Beethovena, W. A. Mozarta, M. Brucha i R. Schumanna

4/ 29 listopada (piątek godz. 18:30) - Porywające interpretacje

- Dyrygent - Eraldo Salmieri (Włochy), fortepian - Yuko Kawai (Japonia)

- W programie utwory: L. van Beethovena, W. A. Mozarta i R. Schuberta

--> Filharmonia Koszalińska zaprasza! (Red.)

--> KONKURS FILMOWY DLA UCZNIÓW I NAUCZYCIELI

II edycji konkursu filmowego "Stąd jesteśmy"

Zapraszam uczniów wszystkich typów szkół i placówek edukacyjnych do udziału w kolejnej edycji konkursu filmowego "Stąd jesteśmy".

REGULAMIN II KONKURSU FILMOWEGO „STĄD JESTEŚMY”

§ 1 Postanowienia ogólne

1. Organizatorem konkursu jest Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie.
2. Celem konkursu jest:
 - a) pogłębienie wiedzy o lokalnym życiu społecznym,
 - b) wzmacnianie patriotyzmu regionalnego,
 - c) popularyzacja walorów kulturowych województwa zachodniopomorskiego.
3. Tematem konkursu jest prezentacja ludzi, miejsc i sytuacji związanych z Pomorzem Zachodnim.
4. Konkurs jest jednoetapowy i mogą w nim brać udział uczniowie wszystkich typów szkół i placówek edukacyjnych.

Fascynacja filmową kamerą (fot. www.edunews.pl)

§ 2 Warunki konkursu

1. Do konkursu dopuszczone będą następujące formy filmowe:
 - a) **Lip dub** (rodzaj wideoklipu, w którym występujące osoby poruszają wargami do odtwarzanej z playbacku piosenki. Lip dub często przedstawia osobę lub osoby przemieszczające się po pomieszczeniach np. szkole). Warunki: czas - max do 6 minut, forma master shot (filmowanie pełnej sceny jednym ujęciem),
 - b) **film kręcony telefonem komórkowym lub aparatem cyfrowym**. Warunki:
 - czas - od 60 do 180 sekund.
 - c) **harlem shake** (30-sekundowego film do podkładu muzycznego z gatunku trap'n'bass).
2. Filmy należy przesłać zapisane na płycie CD lub DVD, na której należy podać: imię i nazwisko autora lub autorów, imię i nazwisko nauczyciela, nazwę placówki i tytuł.
3. Kartę zgłoszenia (do pobrania na www.cen.edu.pl) oraz filmy (max do 3 filmów) należy przesłać **do 28 lutego 2014 r.** na adres: Centrum Edukacji Nauczycieli, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin „KONKURS FILMOWY”.
4. Nazwiska nagrodzonych i wyróżnionych uczestników zostaną opublikowane na www.cen.edu.pl do **31 marca 2014 r.**
5. Nagrody i dyplomy zostaną wręczone laureatom na konferencji „Zastosowanie nowoczesnych technologii w promocji szkoły” organizowanej przez CEN w Koszalinie w maju 2014 r. Termin konferencji zostanie opublikowany na www.cen.edu.pl.

§ 3 Prawa autorskie

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo bezpłatnego prezentowania i publikowania filmów konkursowych w celach promocyjnych na stronach internetowych oraz w wydawnictwach elektronicznych.

Anna Walkowiak - konsultant CEN w Koszalinie

--> KONKURS DLA NAUCZYCIELI

OFERTA DLA NAUCZYCIELI WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

- JAK INSPIROWAĆ UCZNIÓW DO NAUKI I NAUCZYCIELI DO INNOWACJI?

- konkurs na rok szkolny 2013/2014

W czerwcu br. redakcja portalu Edunews.pl zorganizowała ogólnopolską konferencję pn. Inspir@ce 2013 dla nauczycieli i organizatorów edukacji. Inspiracja jest zbyt ważna, aby pozostawić ją samym uczniom. Trzeba ich inspirować do rzetelnego uczenia się i nauczycieli do innowacji skierowanych na osiągnięcie lepszych wyników nauczania. Jak to robić w szkole, przedszkolu, placówce oświatowej?

--> Cele konkursu

1. Zachęcenie do dzielenia się doświadczeniami i dobrą praktyką.
2. Poszukiwanie dobrych strategii inspirowania uczniów do uczenia się.
3. Prezentowanie innowacyjnych, ciekawych pomysłów nauczycieli i szkół.
4. Inspirowanie do pracy nad poprawą jakości kształcenia.

--> Warto przedstawić innym swoje pomysły i efekty szkolnych działań. Zachęcamy nauczycieli do dzielenia się swoim dorobkiem i doświadczeniem w inspirowaniu uczniów do nauki oraz nauczycieli do podejmowania innowacji.

Zapraszamy do udziału w konkursie!

Co tu robić?

(fot. www.glos.pl)

Inspirować, bo:

- ***Słaby nauczyciel – opowiada.***
- ***Dobry nauczyciel – wyjaśnia.***
- ***Bardzo dobry nauczyciel – demonstruje.***
- ***Genialny nauczyciel – inspiruje.***
- → (William Arthur Ward)

Adresaci - nauczyciele szkół i placówek oświatowych województwa zachodniopomorskiego.

Termin - Prace pisemne można nadsyłać **do końca marca 2014** roku do CEN, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin, lub na e-pocztę redakcji „Nauczycielskiej Edukacji” – jps51@tlen.pl.

Nagrody – Ciekawsze fragmenty prac zostaną opublikowane w „Nauczycielskiej Edukacji” lub wydane drukiem w „Wydawnictwie CEN” w postaci broszury. Przewiduje się nagrody książkowe i albumowe. (JPS - CEN)

Wybór nowości książkowych z psychologii, psychoterapii, logopedii i pedagogiki specjalnej - Zestawienie bibliograficzne nr 1083/13 - cz. I

--> Zestawienie zawiera książki nabyte przez BP CEN za lata 2011-2012.

1. Adler, Ronald B. (1946-) **Relacje interpersonalne : proces porozumiewania się** / Ronald B. Adler, Lawrence B. Rosenfeld, Russell F. Proctor II ; przekł. Grażyna Skoczylas. - Wyd. 2 zm. (na podst. 10. wyd. oryg.). - Poznań : "Rebis", 2011. - XVI, 521 s. : il. ; 24 cm Sygn. 235167, czyt.235166
2. Ariely, Dan **Zalety irracjonalności : korzyści z postępowania wbrew logice w domu i pracy** / Dan Ariely ; przeł. z ang. Tatiana Grzegorzewska. - Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, cop. 2011. - 379, [4] s. : il. ; 21 cm Sygn. 235132
3. Aros, Claudio **Co moŜe dla nas zrobić psychologia : przewodnik : kompendium wiedzy o terapiach, które pomogą ci osiągnąć szczęście** / Claudio Aros ; przeł. Maria Mroz. - Wwa : "Czarna Owca", 2011. - 219, [1] s. : il. ; 21 cm Sygn. 233647, 233646, czyt.233645
4. Bandelow, Borwin **Nieśmiałość : czym jest i jak ją pokonać** / Borwin Bandelow ; przekł. Marian Leon Kalinowski. - Wyd. 1 w jęz. pol. - Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2011. - 221, [1] s. ; 21 cm Sygn. 235582
5. Barańska, Małgorzata **Abecadło z piorkiem i pazurkiem : ćwiczenia percepcji słuchowej i wzrokowej oraz alfabetu** / Małgorzata Barańska. - Gdańsk : "Harmonia", 2012. - 75, [1] s. : il. ; 30 cm Sygn. 235810, 235811, czyt.235809
6. Bąbel, Przemysław (1977-) **Trening pamięci : projektowanie, realizacja, techniki i ćwiczenia** / Przemysław Bąbel, Agnieszka Baran. - Wwa : "Difin", 2011. - 301, [1] s. : il. ; 22 cm Sygn. 234817, czyt.234816
7. Bloomquist, Michael L. **Trening umiejętności dla dzieci z zachowaniami problemowymi : podręcznik dla rodziców i terapeutów** / Michael L. Bloomquist ; tł. Robert Andruszko. - Krakow : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2011. - [12], 218, [1] s. : il. ; 24 cm Sygn. 235169, czyt.235168
8. Błęszyński, Jacek (1963-) **Autyzm a niepełnosprawność intelektualna i opóźnienie w rozwoju : Skala Oceny Zachowań Autystycznych** / Jacek J. Błęszyński. - Gdańsk : "Harmonia Universalis", 2011. - 152 s. : il. ; 24 cm Sygn. 233804, 233805, czyt. 233803
9. Bobkowicz-Lewartowska, Lucyna **Niepełnosprawność intelektualna : diagnozowanie, edukacja i wychowanie** / Lucyna Bobkowicz-Lewartowska. - Gdańsk : "Harmonia Universalis", 2011. - 139 s. ; 24 cm Sygn. 234722, 234723, czyt.234721
10. Bogdanowicz, Katarzyna **Dysleksja a nauczanie języków obcych : przewodnik dla nauczycieli i rodziców uczniów z dysleksją** / Katarzyna Maria Bogdanowicz. - Gdańsk : "Harmonia", 2011. - 279 s. : il. ; 24 cm Sygn. 235826, 235827, czyt.235825
11. Borg, James **Perswazja : sztuka pozytywnego wpływania na ludzi** / James Borg ; tł. Agnieszka Mikołajewska. - Wwa : Polskie Wydaw. Ekon., 2011. - 217 s. : il. ; 24 cm Sygn. 233280, czyt.233279
12. Borkowska, Maria **Integracja sensoryczna na co dzień** / Maria Borkowska, Kinga Wagh. - Wyd. 1 (dodr.). - Wwa : Wydaw. Lek. PZWL, cop. 2011. - 119 s. : il. kolor. ; 21 cm + 1 dysk optyczny (CD). Sygn. 235144, czyt.235143
13. Bradway, Lauren **Jak wszechstronnie rozwinąć zdolności dziecka : wybierz najlepsze zajęcia, zabawki, gry, pomoce edukacyjne i sposoby uczenia się dla twojego dziecka** / Lauren Bradway, Barbara Albers Hill ; przekł. Joanna Kuliś. - Gdańsk : "Harmonia Universalis", 2012. - 255, [1] s. ; 24 cm Sygn. 235837, 235838, czyt.235836
14. Braun, Marcin **Jak pracować ze zdolnymi? : poradnik dla nauczycieli i rodziców** / Marcin Braun, Maria Mach. - Wwa : Ośr. Rozwoju Edukacji, [2012]. - 63 s. ; 24 cm Sygn. 235685, 235686, czyt.235684
15. Briers, Stephen (1965-) **Pokonaj depresję, stres i lęk czyli Terapia poznawczo-behawioralna w praktyce** / Stephen Briers ; przeł. Katarzyna Zimnoch. - Wwa : "Edgard", 2011. - 184 s. : il. ; 21 cm Sygn. 234281, 234282

Wybór nowości książkowych z psychologii, psychoterapii, logopedii i pedagogiki specjalnej - Zestawienie bibliograficzne nr 1083/13 - cz. I - cd.

16. Całusińska, Małgorzata **Trening umiejętności wychowawczych : dla rodziców i specjalistów : [praktyczny przewodnik]** / Małgorzata Całusińska [oraz] Wojciech Malinowski. - Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2012. - 274, [1] s. : il. ; 21 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM) Sygn. 235602, 235603, czyt.235601
17. Cęcelek, Grażyna **Sytuacja szkolna dziecka z rodziny ubogiej** / Grażyna Cęcelek. - Wwa : Wydaw. Akad. "Żak" Teresa i Józef Śniecińscy, cop. 2011. - 300 s. : il., mapy ; 21 cm Sygn. 234041, 234042, czyt.234040
18. Chraściel, Katarzyna **Dziecko z ADHD w młodszym wieku szkolnym : poradnik i scenariusze spotkań terapeutycznych : poznać, zrozumieć, zaakceptować** / Katarzyna Chraściel. - Gdańsk : "Harmonia", 2011. - 152 s. : il. ; 21 cm Sygn. 235829, 235830, czyt.235828
19. Deary, Ian J. **Inteligencja** / Ian J. Deary ; przekł. Ewa Wojtych. - Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2012. - 184 s. : il. ; 21cm Sygn. 235576, 235577, 235578
20. Diagnoza **Diagnoza logopedyczna : podręcznik akademicki** / red. nauk. Ewa Czaplewska, Stanisław Milewski. - Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2012. - 527, [1] s. : il. ; 24 cm Sygn. 235572, czyt.235571
21. Dolińska, Barbara (psycholog) **Placebo** / Barbara Dolińska. - Sopot : "Smak Słowa", 2011. - 128 s. : il. ; 24 cm Sygn. 235111
22. Domagalska, Małgorzata **Odczuwam, patrzę, działam : scenariusze do ćwiczeń rozwijających uczenie się poprzez zmysły. Z. 1, Dla dzieci w wieku od 3 do 4 lat** / Małgorzata Domagalska ; [rys. Aleksandra Makowska]. - Kielce : "Jedność", cop. 2011. - 54 s. : il. ; 29 cm Sygn. 235764/Z.1, czyt.235763/Z.1
23. Domagalska, Małgorzata **Odczuwam, patrzę, działam : scenariusze do ćwiczeń rozwijających uczenie się poprzez zmysły. Z. 2, Dla dzieci w wieku od 4 do 5 lat** / Małgorzata Domagalska ; [rys. Aleksandra Makowska]. - Kielce : "Jedność", cop. 2011. - 67 s. : il. ; 29 cm Sygn. 235766/Z.2, czyt.235765/Z.2
24. Domagalska, Małgorzata **Odczuwam, patrzę, działam : scenariusze do ćwiczeń rozwijających uczenie się poprzez zmysły. Z. 3, Dla dzieci w wieku od 5 do 6 lat** / Małgorzata Domagalska ; [rys. Aleksandra Makowska]. - Kielce : "Jedność", cop. 2011. - 89 s. : il. ; 29 cm Sygn. 235768/Z.3, czyt.235767/Z.3
25. Domagała-Zyśk, Ewa **Uczeń z wadą słuchu w szkole ogólnodostępnej : podstawy metodyki nauczania języków obcych** / Ewa Domagała-Zyśk, Katarzyna Karpińska-Szaj. - Kraków : "Impuls", 2011. - 92 s. : il. ; 24 cm Sygn. 234696, 234697, czyt.234695
26. Dynamika **Dynamika emocji : teoria i praktyka** / (red. nauk.) Dariusz Doliński, Wojciech Błaszczak. - Wwa : Wydaw. Nauk. PWN, 2011. - 531, [1] s. : il. ; 21 cm. Sygn. 235007, 235008, 235009
27. Dyrda, Beata (1968-) **Edukacyjne wspieranie rozwoju uczniów zdolnych : studium społeczno-pedagogiczne** / Beata Dyrda. - Wwa : Wydaw. Akad. "Żak" Teresa i Józef Śniecińscy, cop. 2012. - 536 s. : il. ; 24 cm Sygn. 235751, 235752, czyt.235750
28. Dziecko **Dziecko zagrożone wykluczeniem : elementy diagnozy, działania profilaktyczne i pomocowe** / red. Krzysztof Biel i Justyna Kusztal. - Kraków : "WAM" : Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna "Ignatianum", 2011. - 397 s. ; 24 cm Sygn. 234864, 234865, czyt.234863
29. Frysztacki, Krzysztof (1949-) **Dzieci ulicy : studium szczególnego problemu miejskiego** / Krzysztof Frysztacki, Marcjanna Nózka, Marta Smagacz-Poziemska. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2011. - 226, [1] s. ; 24 cm Sygn. 235703, czyt.235702
30. Gargol, Michał **Trening inteligencji : ćwiczenia poprawiające sprawność intelektualną** / Michał Gargol ; [il. Maciej Maćkowiak]. - Poznań : "Publicat", cop. 2011. - 173, [3] s. : il. ; 24 cm Sygn. 234815, czyt.234814
31. Gawda, Barbara **Skrypty miłości, nienawiści i lęku u osób antyspołecznych** / Barbara Gawda. - Wwa : "Difin", 2011. - 173 s. : il. ; 23 cm Sygn. 235490, czyt.235489 - **cdn.**

oprac. Małgorzata Trembowelska - BP CEN w Koszalinie

--> **ŻYCZENIA NA DZIEŃ NAUCZYCIELA**

Życzenia z okazji Dnia Edukacji Narodowej

Czerwona i najpiękniejsza róża (fot. www.Empires Art)

Dzień Nauczyciela, oficjalnie Dzień Edukacji Narodowej, jest dniem szczególnym. Z tej okazji - wszystkim nauczycielom, wychowawcom, dyrektorom szkół i placówek oświatowych oraz innym pracownikom szkół i przedszkoli - składamy najlepsze życzenia ciekawej i skutecznej pracy, dużo zdrowia i osobistego szczęścia, wspianalego samopoczucia na co dzień, pomyślności, wytrwałości i odporności oraz bardzo dużo radości i zadowolenia z pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi.

**Dyrekcja Centrum Edukacji Nauczycieli
i Redakcja „Nauczycielskiej Edukacji”**